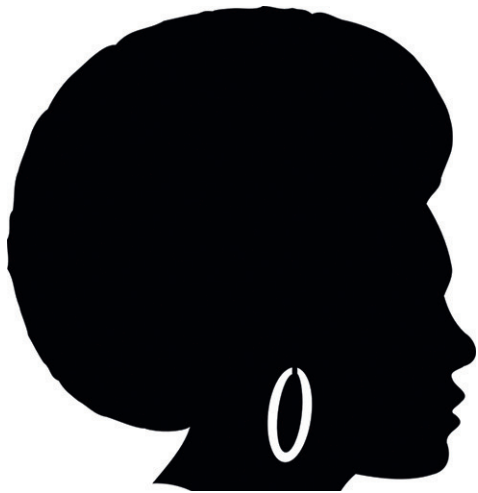

dövastidning

1:2018

Över **600** döva och
hörselskadade kvinnor
och icke-binära i **#byss-**
uppropet mot sexuella
trakasserier/övergrepp

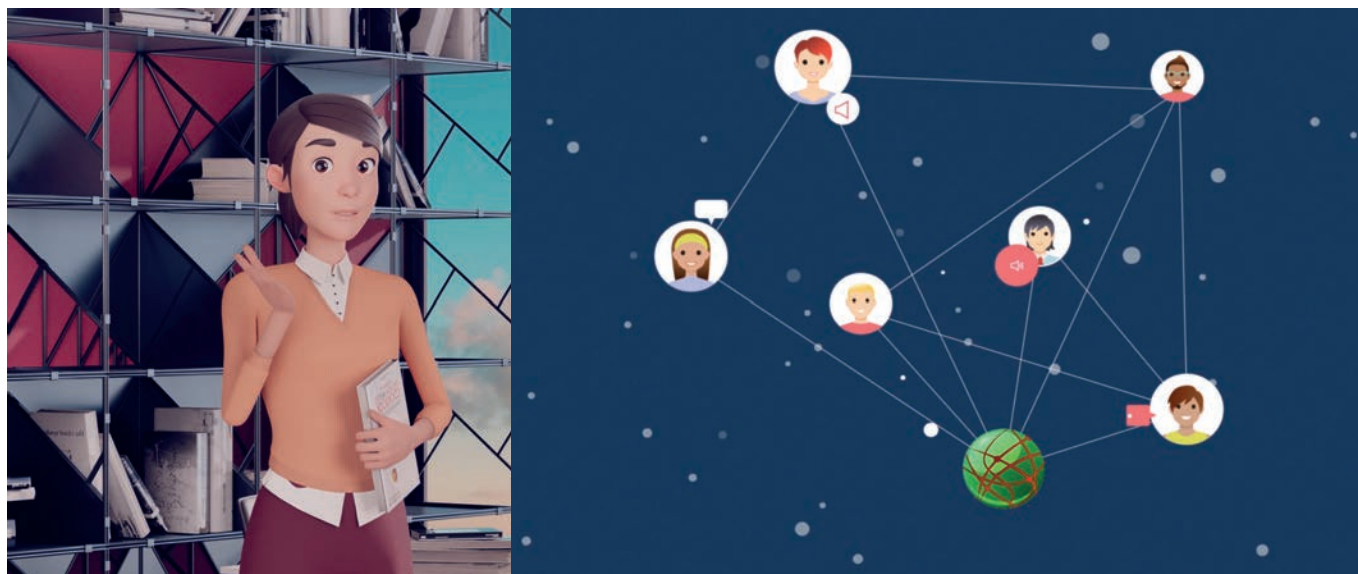
TERA

TERA ger frihet och trygghet till många fler!

TERA ger möjlighet för döva och hörselskadade att använda samhällsservice som andra. För att till exempel ringa Vårdcentral, Försäkringskassan eller kundtjänst--- är det viktigt att lämna sitt telefonnummer eller göra tonval i tid för att komma fram. TERA gör det möjligt. Andra kan ringa direkt till din telefon på ditt egna telefonnummer. De andra kan använda sin vanliga telefon.

TERA ger möjlighet att ringa trygghetstjänster som 112 och 1177 eller använda porttelefon.

TERA kan helt enkelt mer, TM produkternas funktioner finns kvar som grund. Det går att se den du talar med samtidigt som du textar. Förmedlingstjänsterna för texttelefoni och bildtelefoni går att använda som vanligt..

TERA har en automatisk tolkrobot som översätter mellan text-till-tal och tal-till-text. Det är möjligt med hjälp av Artificiell Intelligens, AI. Ring Direkt-funktion finns också i TERA.

*Behöver du **TERA** som hjälpmedel? **TERA** skrivs ut via ditt Landsting och genom Arbetsförmedlingen eller Försäkringskassan..*

T-MEETING
www.tmeeting.se

#byss, 100-åringen och den famösa sektdebatten

I januari skrev moderatpolitikern Malin Wengholm på Facebook att dövrörelsen för henne framstod som en sekt. En formulering som fick många att tappa hakan och reagera ilsket. Okunnigt, kränkande, oproffsig och verklighetsfrånvänt var de vanliga kommentarerna. Mitt i sektdebatten blev jag återigen påmind om hur mångfacetterat dövsamhället var. Någon likriktning finns knappast bland oss. Vi är som folk är mest. Det räcker att besöka en dövförening, se ett tv-program på teckenspråk, eller bläddra i det här numret av Dövas Tidning. Som journalist är jag oerhört stolt över att jobba för dövrörelsens tidning där vitt skilda åsikter vädras och där en rad personer med olika bakgrund blir intervjuade. Här är det så långt från sekten vi kan komma. Läs mer om sektdebatten på **sid. 6** – politikerns citat kommer nog att bli ihågkommet för en lång tid framöver.

Över 600 döva, hörselskadade och dövblinda kvinnor och icke-binära har deltagit i det historiska #byss-upproret mot sexuella trakasserier och övergrepp. De säger att vi måste få ett slut på tystnadskulturen i dövsamhället. Precis som #metoo visar är problemet något som finns överallt i dövsamhället. Läs mer på **sidorna 4-5**.

Vi blir allt äldre och friskare i Sverige. Därför ser vi allt fler 100-åringar i landet. En av dem är Svea Thim. När jag träffade henne i Kramfors kunde jag inte tro för ett ögonblick att hon var så gammal. Själv sa hon skrattande att det var omöjligt att hon hade passerat hundrastrcket. DT tog reda på om hon har några knep för hur man kan få ett långt liv. Läs mer på **sidorna 16-17**.

Trevlig läsning!

NICLAS MARTINSSON
REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE

innehåll

Får nog av tystnadskulturen	4
Sektdebatt i media	6
I korthet	7
Richard Sahlins fall till FN	8
Tolk under utbildning	9
Servicecenter expanderar	10
DT besöker DF i Örebro	11
Tvångssterilisering	12
Döva i EU	14
Möte med 100-åringen	16
Här är ditt 2018	18
Förbundsnytt	20
Unga dövas zon	22
Seniornytt	24
Insändare	25
Sarah Remgrens krönika	26

TIDSKRIFT FRÅN SVERIGES DÖVAS RIKSFÖRBUND

Nr 1/2018

Fredrik Schreiber gav ut det första numret av DT i Lund den 6 juni 1891 med skraddaren Ola Zommarin som förläggare.

Manusstopp: Utgivning:
Nr 2: 6/4 26/4
Nr 3: 18/5 7/6
Nr 4: 17/8 6/9
Nr 5: 5/10 25/10
Nr 6: 23/11 13/12

REDAKTION:
Dövas Tidning
Rissneleden 138, 6 tr.
174 57 Sundbyberg
redaktionen@dovastidning.se

Ansvarig utgivare och redaktör:
Niclas Martinsson
073-833 30 60 (sms)
niclas.martinsson@dovastidning.se
Layout: Niclas Martinsson & Linda Stål
Korrektur: Helena Fremnell
Omslagsbild: Linda Stål
Form: Formligen.se

**PRENUMERATION/
UTEBLIVEN TIDNING:**
Kontakta
prenumeration@dovastidning.se
Prenumerationspris: 300 kr/år

Facebook: facebook.com/dovastidning
Twitter: @dovastidning

ANNONSER:
Bokas och lämnas till:
annons@dovastidning.se
070-241 53 75
Förenings- och internannonser
bokas och lämnas till:
redaktionen@dovastidning.se

Upplaga: 5000 ex
Tryck: Februari 2018
Carlshamn Tryck & Media AB
ISSN 1402-1978

dovastidning.se

En man som var anställd på min lokala dövförening bjöd ofta mig på vin när föreningen hade pubafton. En kväll efter några glas blev jag konstig och hade mindre kontroll än vanligt. Samma kväll våldtog han mig i sitt tjänsterum. Jag gjorde en polisanmälan. Förövaren fick stanna kvar på sitt jobb. Styrelsen trodde inte mig och åtalet lades ned.

Jag var lärarvikarie på en SPSM-skola. Vi – jag, en manlig lärare och en arbetsledare – hade planeringsmöte. I rummet fanns en fåtölj och i den låg ett plaströr med bollar i. Plötsligt säger läraren: "den där kan du väl sätta dig på? Rida lite, va?". Chockad tittar jag på arbetsledaren. Han ser generad ut men säger inget.

Jag hade inte fyllt 18 år och skulle delta i ett nordiskt mästerskap med mitt tjejlag. Med på resan var också ett gäng killar som skulle tävla och våra ledare. På färjan hem från grannlandet drack jag mig full med några tjejkompisar. Jag vaknade till av att en av killarna i det andra laget redan var inne i mig. Jag hade då inte ens debuterat i sex och kände inte killen.

Jag arbetade på en arbetsplats med både döva och hörande anställda. En morgon såg jag hur en kollega lyfte på vår chefs kjol. Hon skrattade lite och drog ner kjolen. "Så där gör han alltid när jag har kjol" sa hon till mig. Jag kunde inte fatta vad jag just sett, men så småningom märkte jag att alla kollegor ursäktade vissa medarbetares dåliga beteende.

Kvinnor och icke-binära vittnar om sexuella trakasserier och övergrepp i dövsamhället:

– Vi får nog av tystnadskulturen

634 döva, hörselskadade och dövblinda kvinnor och icke-binära* gick ut i ett historiskt uppror under hashtaggen #slådövaörrättill (#byss på teckenspråk) i början av december förra året.

DT har pratat med organisationsföreträdare om hur de ser på #byss-vittnesmålen och med en psykolog om hur vi kan förhålla oss till en person som utsatt andra.

Den 3 december 2017. dn.se publicerade #byss-upproret med 634 underskrifter. De krävde att tystnadskulturen skulle brytas i dövsamhället och att alla som utsatts för sexuella trakasserier och övergrepp skulle kunna få rätt hjälp på teckenspråk i hela landet.

Upproret var historiskt. Aldrig hade så många döva och hörselskadade kvinnor och icke-binära kommit ut med en så omfattande protest som den här i Sverige. Och troligtvis den första och enda i sitt slag i hela världen, såvitt DT vet. Upproret hade sitt ursprung i den slutna Facebook-gruppen med nästan 1 100 medlemmar.

I direkt anslutning till upproret publicerades en film med 17 utvalda berättelser om hur döva, hörselskadade och dövblinda kvinnor och icke-binära på olika sätt blivit utsatta för sexuella trakasserier och övergrepp i dövsamhället. DT publicerar åtta av berättelserna här ovan – de är något kortade.

Initiativtagarna bakom upproret var Malin Kvitvaer, Jannicke Kvitvaer, Mia Modig och Elsa Brunemalm. De förklarar för DN att problemen är strukturella och finns överallt i dövsamhället: inom föreningslivet, idrottsvärlden, skolor, kyrkan, public service (som SVT och UR är en del av) och myndigheter.

DT har talat med flera organisationsföreträdare om #byss.

Svenska Dövidrottsförbundet (SDI). Ordförande Sven-Emil Karmgård om de idrottsrelaterade vittnesmålen:

– Det är fruktansvärt tråkigt och hemskt att det kunnat ske inom idrottsrörelsen, till och med i vår organisation. Upproret är ytterligare en bekräftelse på att problemet är något som genomsyrar hela samhället, säger han.

Strax före jul beslöt SDI:s styrelse att 2018 års tema är jämställdhets- och inkluderingsfrågor.

SDI som är medlem hos Riksidrottsförbundet presenterar en rad åtgärder. Några exempel är att utbildningsdagar anordnas, att en likabehandlings- och jämställdhetsplan tas fram, och att förbundets avtal med huvudansvariga och förbundskaptener i landslagen ska utökas med text om ansvar kring tryggare idrottsmiljöer och sexuella trakasserier.

Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM). Generaldirektör Fredrik Malmberg om de skolrelaterade vittnesmålen:

– Det är viktigt att de här vittnesmålen kommer fram och att alla vi samhällsaktörer arbetar för att förändra attityder och strukturer som gör att man sett mellan fingrarna eller inte agerat tillräckligt kraftfullt mot övergrepp. Det är en mycket prioriterad fråga för oss att arbeta med i SPSM, i våra skolor och i all annan verksamhet som vi har, säger han och fortsätter:

– Flera upprop i #metoo har uppmärksammat sexuella kränkningar och övergrepp i skolans värld. Det är fruktansvärda berättelser, men tyvärr en bild jag känner igen från mitt tidigare arbete som barnombudsman.

I ett led att stärka rättighetsperspektivet ska SPSM tillsätta en egen barnombudsman under året.

Jag var 13 år när jag blev tillsammans med min första pojkvän. Han var också döv och gick några klasser över mig. Han bestämde när vi skulle ha sex och tvingade mig ha sex flera gånger om dagen. Det hände på skolan, under rasterna och lektionerna. Jag trodde att det var så det skulle vara. Nu i efterhand inser jag att han våldtog mig även om vi var tillsammans.

Mitt ex och jag tävlade under Deaflympics. En kväll lurade han mig till sitt rum. Trots att jag panikartat skrek och sade nej lyckades han våldta mig. Herrarnas coach hörde mig. Coachen avbröt våldtäkten och skällde ut honom. Dagen därpå hade herrarna match. Som nyckelspelare blev exet bänkat de första minuterna. Men sedan fick han spela.

Ett år läste jag på folkhögskolan. Jag träffade en kille där som jag blev kär i och vi blev tillsammans. Men snart började problemen. Han tvingade mig att ha sex med honom. Ofta höll han fast mina händer så att jag inte kunde teckna med honom. Efteråt skämdes jag och hade skuldkänslor. Jag tänkte att det var mitt fel, att jag inte hade protesterat tillräckligt tydligt.

En äldre gubbe som var ordförande för en lokalförening gick upp på scenen och började prata om sina sexupplevelser från livet som sjöman. Det var som att titta på porr. Jag sa till arrangören att "showen" inte var ok. Arrangören tyckte att jag var besvärlig och gubben är fortfarande ordförande för lokalföreningen.

Västansviks folkhögskola i Leksand. Rektor Gunilla Kolm om de skolrelaterade vittnesmålen:

– Skolan tar starkt avstånd från alla sexuella trakasserier. Om någon mot förmodan ändå skulle bli utsatt för sexuella trakasserier eller kränkande behandling är det oerhört viktigt att det kommer till skolans kännedom, uppger hon.

Sveriges Dövas Riksförbund. En dag innan #byss-upproret kom ut publicerade SDR uttalandet Krafttag för likabehandling. Ett vältajmat inlägg då #metoo var högaktuellt, men likabehandlingsarbetet började tidigare, uppger SDR. Förbundet arrangerade ett föreningsforum i början av december förra året där 19 dövföreningar deltog. De startade då igång det ettåriga likabehandlingsarbetet och gav i samma veva ut uttalandet. Bakgrunden var att på SDR:s kongress förra sommaren antogs propositionen om lika-behandlingsplanen. I uttalandet skriver SDR och dövföreningarna att det även har skett kränkningar och övergrepp hos dem. De vill därför be alla som drabbats om ursäkt för att de inte alltid klarat av att stå upp för utsatta personer. Nu tar de med anledning av detta krafttag för att skapa trygga miljöer för alla oavsett bakgrund. SDR:s styrelseledamot, Mattias Hellöre, är en av de som sitter i arbetsgruppen för likabehandlingsarbetet. Han säger att förbundet stöder #byss tre krav:

Tillgång till likvärdig psykiatri, vård och stöd på svenskt teckenspråk i hela landet

Alla berörda myndigheter, företag, organisationer och föreningar måste ta sitt ansvar och få ett slut på normaliseringen av olika former av våld mot kvinnor och icke-binära.

Att tystnadskulturen inom dövsamhället måste brytas nu.

Vad som menas med att personerna bakom #byss inte längre ska vara tysta är att de ska anmäla om de blivit utsatta, att andra backar dem och att ansvariga ställs till svars.

Dövsamhället är litet – hur ska vi hantera det här? I samband med #byss har det framkommit att förövare kan ha

förtroendeuppdrag, ha jobb där de arbetar nära människor och finnas i ens umgängeskrets. Hur ska vi förhålla oss till dem? Hur kan vi stödja offer? På vilket sätt ska skammen ligga hos förövaren?

Maria Midbøe, psykolog vid dövpsykiatriprogrammet hos Stockholms läns landsting, säger att dessa frågor är viktiga men svåra. Hon anser dock att det är väldigt positivt att olika dövgorganisationer diskuterar hur vi kan bemöta varandra med respekt och arbeta förebyggande.

– Det är bra att tystnadskulturen kring sexuella övergrepp och sexuella trakasserier bryts. Förhoppningsvis kan det leda till en diskussion inom dövrörelsen om hur vi beter oss mot varandra på ett respektfullt sätt. Vi har alla ett ansvar som medmänniskor, säger hon.

På tal om ansvar: hon betonar att det aldrig är offrets fel om hen blivit utsatt. Ansvaret ligger helt och hållet hos förövaren. Dessvärre är det vanligt att många offer känner skam och inte vågar berätta. De tänker att det är deras fel.

– Att våga berätta är ett sätt att minska skammen. Om någon som har blivit utsatt för sexuella övergrepp mår fortsatt dåligt, kanske slutar göra sådant som man tidigare värdesatt eller undviker platser och situationer är det viktigt att söka vård och få behandling för sina traumatiska upplevelser, säger hon.

Det är också viktigt att vården finns som stöd även för förövare.

– Men då förutsätter det att förövaren inser att hen har gjort fel och vill förändra sitt beteende.

Om så sker kan risken för återfall bli mindre, enligt henne.

I Sverige finns fyra psykiatriska mottagningar för döva, hörselskadade och dövblinda: i Göteborg, Lund, Stockholm och Örebro. Dövteamen i Göteborg, Lund och Stockholm kan också erbjuda samtalsstöd på teckenspråk.

Maria Midbøe tipsar om att om en sådan mottagning inte finns i ditt landsting kan du be om att få specialistremiss till någon av dövpsykiatrimottagningarna.

TEXT: NICLAS MARTINSSON

* icke-binär – en person som varken känner sig som kvinna eller man

En serie artiklar i Jönköpings-Posten.

DT sammanfattar sektdebatten

Jönköpings regionråd Malin Wengholm (M) skrev i januari på en Facebook-sida att dövrörelsen framstod för henne som en sekt. Ett uttalande som fick en rad organisationer och personer att reagera och lokaltidningen Jönköpings-Posten att skriva en serie artiklar. DT gör en kortare sammanfattning av turerna

Barnplantorna, ett riksförbund för barn med cochleaimplantat (ci) och hörapparat, delade ett inlägg från Västra Götalandsregionen på Facebook. Inlägget handlade om regionens beslut att utreda hur barn och vuxna med ci ska kunna få sina gamla ci-processorer utbytta mot nya och hur fler vuxna ska kunna få dubbla ci.

Delningen fick en rad kommentarer från vitt skilda personer och organisationsföreträdare. Diskussionstråden handlade huvudsakligen om ci:ts respektive teckenspråkets vara och icke-vara, mindre om själva beslutet. Jönköpings-Posten (JP) snappade upp en viss kommentar. Den var skriven av Malin Wengholm (M), regionstyrelsens ordförande i Region Jönköpings län. Så här formulerade hon: "Jag måste säga att man blir beklämd när man läser denna tråd. För mig framstår dövrörelsen som en sekt. De föräldrar som på allvar bryr sig om sina barn bör hålla dem borta från alla typer av sekter".

Oppositionspolitikern och regionrådet Carina Ödebrink tog avstånd från hennes uttalande. "Djupt olyckligt och olämpligt", sade hon till JP.

Även andra organisationsföreträdare reagerade kraftigt på hennes uttalande.

SDR:s ordförande Åsa Henningsson, som även hon blev intervjuad i JP, sa att det var helt absurt att en demokratiskt förtroendevald person kunde uttrycka en sådan okunskap och sprida ogrundade uppfattningar om döva.

– Det är otäckt att en politiker på sådan hög position uttrycker sig så kränkande och nedlåtande mot dövrörelsen, sade hon.

I tidningen betonar hon att rörelsen är allt annat än en sekt.

– SDR, som är en del av dövrörelsen, är demokratiskt uppbyggt och arbetar tillsammans med våra föreningar runt om i landet

med frågor om våra mänskliga och demokratiska rättigheter.

DHB, HRF och Teckenspråkets röst tog också avstånd från Malin Wengholms uttalande.

– Generaliserande omdömen om en hel grupp människor utifrån vissa individers agerande slår alltid fel, säger Mattias Lundekvam, HRF:s ordförande.

– Vår inställning i CI-frågan är att föräldrarna ska få välja själva. Vi säger inte att man ska göra på ett visst sätt, säger Anna Gabrielsson, generalsekreterare för DHB.

– Det är högst oacceptabelt att två personer, där en är ordförande för en hel region och den andra är psykolog på ett sjukhus, kan uttrycka sig så klumpigt! Det är en grov generalisering, som förmodligen grundar sig på några enskilda personer som har betett sig illa, skriver Rebecca Jonsson och Isabel Engwall från Teckenspråkets röst i en insändare.

Den psykolog som Teckenspråkets röst syftar på är Jan Andersén. Han arbetar på ci-kliniken vid Sahlgrenska sjukhuset i Örebro. Direkt under Malin Wengholms kommentar skrev han: "En mycket bra kommentar, tråkigt nog nödvändig!"

När JP tog kontakt med Malin Wengholm sa hon att hon stod fast vid sin kommentar. Barnplantornas ordförande, Ann-Charlotte Gyllenram, sa till tidningen att hon förstod vad Malin Wengholm menade med sin kommentar.

– Många i dövrörelsen framstår som sektliknande, eftersom de inte tolererar några andra åsikter, och med all kraft bombarderar våra Facebook-forum, säger hon.

Nerikes Allehandas politiska redaktör, Lars Ströman, skrev i sin ledare att det inte är döva som står för sektbeteendet: "Jag skulle snarare säga att det har bildats en 'CI-sekt', alltså personer som arbetar med CI-implantat som bestämt avråder exempelvis föräldrar från att lära sina barn teckenspråk".

Lästips: föräldrar till döva och hörselskadade barn har också reagerat. En av dem är Conny Norén. Han har gjort en lång genomgång av debatten på sin sajt, babito.se, där olika perspektiv förs fram, och skrivit om sina egna tankar.

TEXT: NICLAS MARTINSSON

FOTO: SPSM

Birgittaskolans pulshöjande aktiviteter ger goda resultat

● Klass 9 och 10-elever deltog i pulshöjande aktiviteter dagligen på Birgittaskolan. Två dagar i veckan hade de idrottslektion. Övriga dagar rörde de på sig genom olika aktiviteter. Det var en del i det projekt som Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) hade under hösten 2016. Målet var att ta reda på om elevernas kunskapsresultat och hälsa skulle förbättras. "Utvärderingen av projektet visar att de pulshöjande aktiviteterna har lett till att de deltagande eleverna har höjt sitt meritvärde", säger Johan Östman, enhetschef för forskning och utveckling vid SPSM i ett pressmeddelande från januari 2018. Satsningen ska fortsätta.

Fler finlandssvenska tolkar

● Det finlandssvenska teckenspråket är enligt Unesco allvarligt hotat. Anledningen är att antalet teckenspråkiga finlandssvenskar minskar. Därmed är det svårt att få tag i en tolk som behärskar deras språk. Därför beslutar undervisnings- och kulturministeriet att ge bidrag så att en tolkutbildning på finlandssvenskt teckenspråk kan startas. En sådan utbildning har inte funnits i ca 30 år, rapporterar finska dövförbundet. Utbildningen startar troligtvis i början av sommaren 2018. Den är ett samarbete mellan humanistiska yrkeshögskolan Humak, finska dövförbundet, finlandssvenska teckenspråksföreningen och Helsingfors universitet.

FOTO: FUNKTIONSRÄTT

Efter #metoo: Lars Ohly lämnar Funktionsrätt Sverige

● Efter #metoo-debatten tvingades Vänsterpartiets förra partiledare, Lars Ohly, lämna ordförandeposten i Funktionsrätt Sverige (tidigare HSO). Anledningen är att majoriteten av medlemsförbunden saknar förtroende för honom. Han sitter dock kvar fram till extrakongressen den 8 mars då en ny ordförande och fyra ledamöter väljs in. Bakgrunden är att när #metoo var högaktuellt framkom det att han blivit anklagad av en kvinna för sexuellt ofredande på Vänsterpartiets fest i Malmö förra hösten. Kvinnan gjorde en polisanmälan. I Svenska Dagbladet skrev Lars Ohly en debattartikel där han bad kvinnan om ursäkt för sitt beteende.

SDI får fortsatt stöd

● Svenska Dövidrottsförbundet (SDI) får behålla 2018 års ekonomiska stöd från Riksidrottsförbundet (RF). Det meddelade SDI i mitten av januari. Bakgrunden var att RF gjorde en genomlysning av specialidrottsförbund där SDI var ett. Kravet att få stödet var att ett specialidrottsförbund skulle ha minst 25 idrottsföreningar. Efter genomlysningen visade det sig att SDI uppfyllde det villkoret. "Det känns skönt att få detta bekräftat nu. Vi har hela tiden sagt att vi haft fler än 25 aktiva föreningar och nu har RF också kommit till denna slutsats", säger ordförande Sven-Emil Karmgård i en kommentar på svenskdovidrott.se.

Protest mot regeringens plan för handikappersättning

● Den 27 februari klockan 10-12 anordnar Synskadades Riksförbund (SRF) en manifestation på Mynttorget i Stockholm. SDR deltar också i den. Manifestationen är en protest mot regeringens planer att ersätta handikappersättningen med merkostnadsersättningen. Istället föreslås en individuell bedömning av den enskilda personens merkostnader och hjälpbehov. SDR har startat en namninsamling som pågår fram till den 26 februari. Ordförande Åsa Henningsson säger på SDR:s Facebook-sida att hon hoppas att många gör henne sällskap på torget. Hon ska där lämna över namnen till socialförsäkringsutskottets ordförande Fredrik Lundh Sammeli (S).

23

september blir en internationell dag för teckenspråk. Det har FN:s generalförsamling beslutat. Dagen firas med start i år och blir en del av den internationella dövveckan. Anledningen till datumet är att World Federation of the Deaf bildades den 23 september 1951.

DÖVHETEN

© VIKTOR JÄDERLUND

Richard Sahlins fall överklagas till FN

DT har tidigare skrivit om den döva juristen Richard Sahlins fall. Han var nära att få drömjobbet som lektor vid Södertörns högskola. Men högskolan avbröt rekryteringen av honom för att tolkkostnaden skulle bli alltför hög. Diskrimineringsombudsmannen (DO) stämde högskolan. Fallet togs upp i Arbetsdomstolen där högskolan fick rätt. Anledningen var att den höga tolkkostnaden inte ansågs skälig.

Nu har Sveriges Dövas Riksförbund (SDR) och Sveriges Dövas Ungdomsförbund (SDUF) i samarbete med föreningen Med lagen som verktyg beslutat att lämna in ett klagomål mot Sverige till FN. Överklagandet är historiskt. Den FN-kommitté som tar emot ärendet övervakar att staterna följer FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

SDR och SDUF anklagar den svenska regeringen för strukturell diskriminering genom att inte säkerställa teckenspråkstolk i arbetslivet.

Hur känns det att ditt fall tas vidare till FN?

- Det var jag som fick kämpa hårt för att lagen som verktyg och SDR skulle stå bakom det här klagomålet. Därför känns det skönt att de stödjer mitt klagomål, säger Richard Sahlin och fortsätter:
- Jag hoppas att klagomålet leder till att riksdagen och regeringen prioriterar vårt tolkbehov i arbetslivet.

TEXT: NICLAS MARTINSSON

Läs mer på Förbundsnytt-sidan 21.

Här är Julkryss- och Tipselman-vinnarna

I förra numret hade vi två läsartävlingar. Den ena var julkrysset. De tre personer som vann julkrysset var:

Erik Boström, Malmö

Gordana Bubalo, Sollentuna

Mikael Gustavsson, Norrköping

Grattis! Ni får varsitt ex av SDUF:s jubileumsbok.

Den andra tävlingen var Tipselman. Bara en person svarade rätt på alla frågor. Vi hade en kuggfråga som de flesta gick bet på: hur många ordförandekandidater var det sammanlagt när SDR:s kongress nalkades? Det rätta svaret var fyra: Åsa Henningsson, Henrik Sundqvist, Lasse S Lorentzon och Ola Lundström.

Vinnaren är:

Bengt Åke Blomqvist, Tumba

Grattis! Du får ett ex av Dövheten – dövas dassbok 2, gjord av Viktor Jäderlund.

VAD GÖR DU I HÖST?

På Mullsjö Folkhögskola kan du läsa in din gymnasiebehörighet eller varför inte ge dig själv ett kreativt år på någon av våra konstutbildningar?

Som enda folkhögskola i landet har vi fast anställda teckenspråks- och dövblindtolkar och kan därför garantera dig tolk när du läser hos oss.

Välkommen på Öppet Hus den 17 mars

Allmän linje

- Baskurs med hantverk
- IT/Webb-kurs med digitalt foto
- Personlig assistent, inriktning teckenspråk
- Internationell kurs med studieresor

Konst & Form

- Konstmix
- Bildskolan
- Fotoskolan
- Textilskolan
- Keramikskolan

Mullsjö folkhögskola
mullsjofolkhogskola.nu

Kom och fira med oss!

BOUJT 1 ÅR

19 maj 2018

Dövas Hus i Stockholm

STOCKHOLMS DÖVAS FÖRENING

MER INFORMATION KOMMER INOM KORT

FÖLJ OSS PÅ

 www.facebook.com/boujt/
 [barnoundomsjourpateckensprak](https://www.instagram.com/barnoundomsjourpateckensprak/)

BOUJT

Göteborgs universitet överväger att ge sina studenter möjligheten:

Att få ha samma tolkar under hela utbildningen

I höstas intervjuade DT studenten Nahid Mohammdi från Borås. Hon var besviken på att hon inte fick behålla sina gamla tolkar på grund av att ett annat tolkbolag vann upphandlingen.

Nu funderar Göteborgs universitet på att låta sina studenter ha samma tolkar under hela utbildningen oavsett vilket företag som vunnit upphandlingen.

Nahid Mohammadi pluggar till lärare vid Högskolan i Borås. Nu är hon inne på sin fjärde termin. Under de två första terminerna tyckte hon att samarbetet med tolkarna fungerade smärtfritt. Efter upphandlingen tog ett annat tolkbolag över och hon fick fyra nya tolkar. För henne var det jobbigt att vänja sig vid dem. Med tiden lärde hon sig att uppskatta tre av tolkarna. Hon upplevde att den fjärde var mindre bra.

Nu tycker hon, efter att ha haft utvärderingsmöten med högskolan och tolkbolaget, att alla fyra tolkar är bra.

– Jag är nöjd med tolkarna, säger hon och är lättad.

Hon önskar samtidigt att hon kunde få behålla sina gamla tolkar från de två första terminerna även om ett annat tolkbolag vann upphandlingen. Göteborgs universitet (GU) har gjort den senaste tolkupphandlingen åt sig själv och andra högskolor i västra Sverige. Just Högskolan i Borås har två rangordnade tolkleverantörer där Tecken & Tolk är etta.

Tecken & Tolks ägare, Ika Hansdotter och Ulf Liljenbäck,

berättar för DT att de har tipsat GU om att ha samma modell som Stockholms universitet (SU) för att studenter inte ska behöva byta tolk mitt i utbildningen på grund av upphandling.

SU använder sig av både egna anställda och externa tolkar från privata bolag. Med privata tolkbolag har universitetet ett så kallat ramavtal. Kortfattat går ramavtalet ut på att universitetet gör en bedömning av tolkarnas tillgänglighet och kompetens för att kunna matcha rätt tolk till aktuell student. Alltså innebär det att universitetet har avtal med flera tolkföretag utan någon traditionell rangordning. För DT berättar Tord Rådahl, chef för sektionen för utbildningstolkning vid SU, att det är viktigare vilka tolkarna är än var de jobbar så länge de är anställda hos något av de upphandlade bolagen.

Christina Kaspersen, sektionschef för student- och utbildningsstöd vid GU, betonar att hon bara talar för universitetets räkning. Att de andra högskolorna bett om hjälp med förra upphandlingen är för att de själva har litet tolkbehov. Hon säger till DT att universitetets modell med rangordnade leverantörer, som är annan än SU:s, inte inneburit några problem tidigare men efter uppkommen diskussion är universitetet öppet för att eventuellt införa en övergångsklausul vid nästa upphandling. Det innebär i så fall att en student kan fortsätta med samma tolkar även om ett annat tolkbolag vunnit upphandlingen.

TEXT: NICLAS MARTINSSON

Hallå där, Isabella Hagnell. Vad fick dig att söka till vikarierande generalsekreterare-tjänsten hos SDR?

– När jag såg annonsen tänkte jag att den passade mig. Jag tycker om att tänka strategiskt och vara spindeln i nätet.

Hur ser du på dagens SDR?

– Att SDR är välmående och har stor potential. Det känns roligt att komma in i organisationen vid rätt tidpunkt då SDR efter de två senaste omorganisationerna har blivit en ännu starkare och spetsigare aktör i samhället.

Du är snart färdigutbildad jurist. På vilket sätt kommer du att ha nytta av juridikutbildningen i ditt arbete som generalsekreterare?

– Förmåga att se helheten, förstå systemet och vara lösningsorienterad.

Vad kommer du att arbeta med den närmsta tiden?

– Eftersom jag nu pluggar och jobbar deltid kommer jag i första hand att prioritera personal- och arbetsmiljöfrågor och se till att organisationen flyter på. I början av juni väntas jag ta examen. Efter det kan jag börja heltid och jobba mer intressepolitiskt.

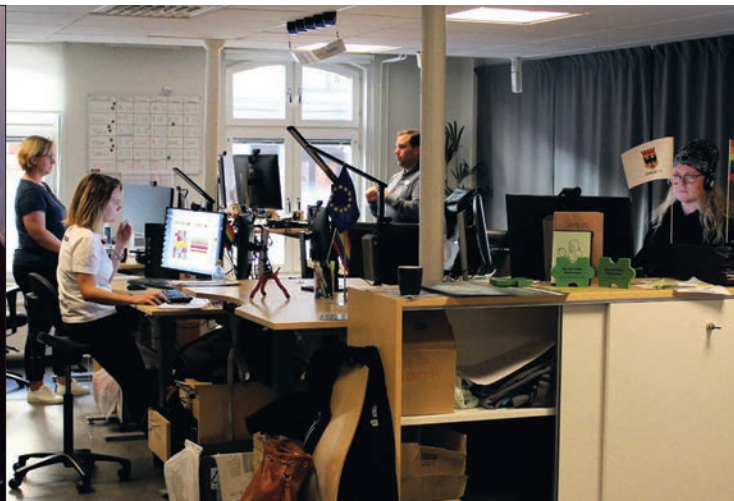
Något du skulle vilja tillägga?

– Det ska bli roligt och spännande att jobba här på SDR. Jag kan se att personalen har otrolig kompetens och att många medlemmar är engagerade. Det bådär gott - jag tror att vi tillsammans kommer att skörda framgångar.

TEXT & FOTO: NICLAS MARTINSSON

Fr.v.: Cecilia Berggren, Maria Sandin, Kenny Åkesson och Sarah Emilsson.

Teamet på fem personer jobbar med teckenspråkiga frågor.

Så går det för servicecentret

DT har för ett par år sedan skrivit om Örebro kommuns Servicecenter som har funnits sedan 2014. Vi följer upp arbetet och ser vad som hänt sedan vi sågs sist. På Örebro kommuns servicecenter jobbar 62 personer som representerar 14 olika språk. Ett av språken är svenskt teckenspråk.

Antalet anställda som jobbar med teckenspråkiga frågor har ökat till fem: Kenny Åkesson, Cecilia Berggren, Sarah Emilsson, Mona Riis och Maria Sandin (vikarie för Camilla Högborg). Tommy Krångh som tidigare jobbade där har fått en ny arbetsuppgift inom kommunen och är nu utvecklingsledare inom mänskliga rättigheter. Han jobbar bland annat med att implementera handlingsplanen för Europas teckenspråkshuvudstad.

– Anledningen till att antalet anställda utökats är för att efterfrågan och behovet visat sig vara stort, det ser vi genom antalet ärenden som sker via både telefon och besök, säger Kenny. Arbetsuppgifterna har också utökats till att omfatta bland annat faderskapsintyg, studiebesök, översätta samhällsinformation till svenskt teckenspråk samt att samordna all tolkbokning inom Örebro kommun, dvs. de tolkbokningar som ska göras för kommunala verksamheter.

– Kommunala verksamheter är exempelvis utvecklingssamtal på de kommunala skolorna, gymnasieutbildningarna samt föreläsningar och arbetsmöten, berättar Cecilia.

Översättning av samhällsinformation lägger de ut på sin egen Facebooksida som nu har 1 700 följare. Den andra onsdagen varje månad sänds "Dövsoffan" där de tar upp aktuella ämnen.

Alla dessa utökade arbetsuppgifter har gjort att dessa fem personer nu har fått en ny titel: samhällsvägledare istället för kommunvägledare. Detta för att förtydliga att den teckenspråkiga avdelningen har hand om fler uppdrag än övriga kommunvägledare. Kommunvägledarna är indelade i

fem svarsgrupper där varje grupp tar hand om frågor inom sitt område. De teckenspråkiga samhällsvägledarna tar istället hand om frågor som berör samtliga fem svarsgrupper plus fler frågor utöver dessa.

– En stor del i vårt arbete är att vara ett språkstöd, att hjälpa medborgarna att förstå myndighetstexter i brev som de fått, berättar Kenny.

Visionen är att ingen person ska falla mellan stolarna.

– Vi jobbar alltså med många ärenden som egentligen ligger utanför kommunen, exempelvis texter från Försäkringskassan, Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, Pensionsmyndigheten för att nämna några, tillägger Sarah.

Ett annat exempel på frågor utöver de som berörs i svarsgrupperna är att ta emot studiebesök och åka på studiebesök för att sprida information om deras verksamhet. Hittills har servicecenter besökt eller haft besök av ett tiotal kommuner. Det finns andra kommuner som kan erbjuda vägledning och hjälpa till i kontakt med myndigheter.

– Skillnaden mellan dessa och oss är att de inte tar några egna ärenden utan fungerar mer som förmedlare, medan vi jobbar inne i kommunen på ett helt annat sätt och tar egna ärenden, förklarar Maria.

Vad händer sen?

Utöver dessa nytillkomna arbetsuppgifter kommer Servicecenter att få ännu fler, i och med den handlingsplan för Europas teckenspråkshuvudstad som nyligen klubbats igenom. I den handlingsplanen finns några punkter som berör servicecenters personal.

– Vi hoppas på att vara minst dubbelt så många teckenspråkiga här inom fyra år, säger Kenny.

– Vi skulle vilja vara både ett servicecenter och ett resurscenter, där vi har teckenspråkiga resurser som representerar de stora myndigheterna, menar Sarah.

TEXT & FOTO: MARIA NORBERG

Drygt 40 personer deltar i föreningsmötet.

Sekreterare Casper Lund.

Dövföreningens lokal ska bli restaurang.

DT besöker Dövas Förening i Örebro

Artikelserien Landet runt fortsätter. Den här gången hälsar Dövas Tidning på Sveriges näst största dövförening: den i Örebro. Styrelsen berättar att de nu lagt den ekonomiska oredan bakom sig och ser framtiden an med tillförsikt med ökat medlemsantal.

Örebro utropade sig till Europas teckenspråkshuvudstad för åtta år sedan. Hur går det för dövföreningen som ligger i teckenspråkshuvudstaden?

Bättre de senaste åren, säger fyra styrelsemedlemmar som DT träffar. Föreningen är inne i en positiv spiral. Nu växer medlemsantalet återigen. Den senaste siffran är 515 medlemmar, en ökning med ca 50 på två år.

Jimmy Stålnacke, vice ordförande, berättar att dövföreningen har ryckt upp sig efter den ekonomiska oredan. Nu har en ekonomiadministratör anställts vars tjänstgöringsgrad nyligen har ökat från 50 till 75%. En attestordning och en tydlig ansvarsfördelning har tagits fram.

Jimmy Stålnacke tror att en av anledningarna till att medlemsskaran växer sig större är att styrelsen är öppen och berättar som det är, inte genom att säga "allt är bra" när verkligheten är en annan.

En annan orsak är, förklarar kassören Robert Lindell:

– Örebro har blivit mer attraktivt. Flera har flyttat hit för att här finns en bra förskola och skola för döva.

– Vi har också vunnit större respekt hos kommunen och har bättre dialog med dem. Men det är inte 100% bra än, säger Johanna Mauritzon, ordförande.

– Och så har vi i styrelsen roligt tillsammans och är engagerade, tillägger hon.

Casper Lund, sekreterare, berättar att en stor sten har fallit från styrelsemedlemmarnas axlar. Det är lokalfrågan. Föreningen har nyligen tecknat avtal med kocken Fredrik Lindvall, känd från tv-programmen Profilerna och Salt & Peppar. Med start i mars kommer han att öppna sin restaurang i dövföreningens lokal på

Ånstagatan 5. Det innebär att styrelsearbetet blir lättare i och med att lokalen inte behöver skötas om av styrelsen. Dessutom har föreningslokalen de senaste åren inte varit lika välbesökt som tidigare då vi lever i en digital tidsålder.

– Det är glädjande att vi genom Fredrik Lindvall är med och skapar arbetstillfällen för döva, säger Casper Lund.

Några idéer som styrelsen och kocken har är att ordna afterwork och föreläsningar som är öppna för samtliga.

Nu har dövföreningen ingen egen lokal. Men pensionärsföreningen får låna ett stort mötesrum i Brukarhuset i Mellringe varannan onsdag. Styrelsen ska leta efter en lämplig lokal. Det kan ta sin lilla tid.

När DT kommer på besök har DFÖ föreningsmöte. En av punkterna är de föreslagna stadgeändringarna. Föreningen föreslås arbeta utifrån tre perspektiv: kultur, språk och identitet, och funktion. Begreppet döv återtas, nu står det bara "teckenspråkig" i stadgarna.

En av deltagarna är Patrik Holmström. Han säger att han gärna vill se fler nya ansikten i föreningsverksamheten.

– Jag vet att det finns många som lever "gömda". Vi får hitta en metod som gör att de vågar komma hit och träffa oss.

Själv säger ordförande Johanna Mauritzon att hon numera ser nya och nygamla ansikten, vilket gläder henne.

Inga-Britta Andersson svarar på frågan vad hon tycker om dövföreningen:

– Dövföreningen gör inte så mycket för oss pensionärer.

Vad vill du ha mer av?

– Mer samarbete och mer intressepolitiskt arbete. Exempelvis borde Örebro skapa ett seniorboende på teckenspråk, inte bara ett äldreboende (som ska öppnas). Var ska jag bo sedan? säger hon.

Casper Lund kommenterar:

– Vi har förstått att det finns ett visst missnöje hos pensionärsföreningen. Nu när ekonomidelen är löst tror jag att det blir bättre för dem då vi har en stabil grund att stå på.

TEXT & FOTO: NICLAS MARTINSSON

TVÅNGSSTERILISERING Dövas Tidning deltog i ett EU-seminarium om tvångssterilisering i december förra året. Då slogs fast att den vårdformen måste upphöra. DT träffade en döv kvinna som fallit offer för Sveriges steriliseringspolitik.

Maria var tvungen att sterilisera sig

I början av 2000-talet genomgick Maria* en könskorrigering operation. Hon blev i samma veva tvungen att sterilisera sig.

– Jag kände mig mindre värd som människa, säger hon.

Redan som liten förstod Maria (*fingerat namn) att hon inte var som andra killar. Det dröjde tills hon som tonåring äntligen begrep att hon var född i en manskropp. När hon var vuxen fick hon genomgå en lång utredningsprocess. Efter två år blev det grönt ljus för en könskorrigering operation.

Innan operationen överhuvudtaget kunde genomföras måste hon ge samtycke till att sterilisera sig.

– Jag kände mig mindre värd som människa och att samhället ansåg att jag inte var lämpad som förälder. Men vad hade jag för val? Jag behövde ju korrigera mitt kön, berättar Maria. Hon minns starkt läkarens ord som hon tyckte var hårda:

– Läkaren sa också att om jag hade några könsceller sparade någonstans så måste de förstöras.

Hon upplevde dock att sjukhuspersonalen var tillmötesgående och hade fin attityd. Men de var skyldiga att följa lagen.

2013 togs kravet på sterilisering bort ur könstillhörighetslagen. Tidigare måste den person som genomgick en könskorrigering inte bara vara steril utan också vara ogift. Det innebär att transpersoner som var gifta måste skilja sig för att kunna

korrigera sitt kön. Nu är det kravet också borttaget.

Anledningen till att en transperson som skulle genomgå en könskorrigering måste vara ogift och steril var främst att det skulle underlätta för arbetet med folkbokföringen och att undvika oreda i släktleden ifall personen i fråga fick egna barn. Men kammarrätten slog fast 2012 att kravet stred mot Europakonventionen och den svenska regeringsformen.

Hur reagerade du när du fick reda på att kravet skulle strykas?

– Det kändes lite som att jag blev lurad. Samtidigt skulle jag inte ha valt att vänta heller.

– Jag är dock tacksam för att dagens transpersoner som genomgår könskorrigering operationer inte behöver sterilisera sig om de inte vill. De kan också välja att spara könsceller.

Från och med den 1 maj i år har alla transpersoner som tvångssteriliserats under perioden 1 juli 1972 – 30 juni 2013 möjlighet att ansöka om skadestånd fram till den 1 maj 2020. Det har regeringen beslutat. Beloppet är 225 000 kronor.

Sverige är det första landet i världen som betalar ut sådana skadestånd.

Maria är en av dem som kan ansöka om skadestånd.

– För mig är skadan redan skedd. Jag kan inte få biologiska barn med dessa pengar.

TEXT & FOTO: NICLAS MARTINSSON

Tvångssterilisering i Sverige

Även döva har blivit drabbade

Under perioden 1934–75, då steriliseringslagarna fanns, blev drygt 27 000 svenskar steriliserade med tvång. Döva finns också bland offren, enligt uppgift till DT.

Sverige hade två steriliseringslagar från 1934 och 1941. De gällde fram till 1975. Då hade cirka 63 000 personer steriliserat sig. 93 procent av dem var kvinnor.

Drygt 27 000 personer blev mer eller mindre tvingade att sterilisera sig, visar en utredning som staten gjort.

Enligt lagarna skulle patienten lämna samtycke och Medicinalstyrelsen (i dag Socialstyrelsen) ge tillstånd. Undantag fanns. Om personer inte var förmögna att besluta själva så kunde andra, t.ex. läkare och anstaltsföreståndare, ansöka och besluta om sterilisering åt dem.

Många vittnade om att de blivit övertalade och till sist gått med på att ge samtycke. Motiveringen var att det var för deras eget bästa. Andra berättade att de blivit lurade. Exempelvis trodde de att det var blindtarmsoperation.

Sterilisering i Sverige kunde ske av medicinska, arvs- och rashygieniska och/eller sociala skäl.

För transpersoner som genomgick könskorrigeringar operationer fanns en annan lag som gällde dem: könstillhörighetslagen från 1972. Innan de fick rätta till sitt kön måste de först steriliseras. Kravet ströks ur lagen 2013. Då hade cirka 860 transpersoner

hunnit steriliseras. *Se artikeln om Maria härintill.*

En statlig utredning visade att de flesta tvångssteriliseringar skedde i Sverige fram till mitten av 1950-talet. Sedan avtog det efter intensiv debatt i media. Samhället blev mer medvetet om godtyckliga steriliseringar.

Döva finns också bland de tvångssteriliserade, enligt Sveriges Dövas Riksförbund (SDR).

SDR har tidigare förgäves gjort försök att kartlägga vilka döva som drabbats. Det kan bero på att de skäms och inte vågar tala öppet om det eller så lever de inte längre.

DT har av förbundet fått tillgång till ett brev daterat 1949. En skolläkare vid Härnösands dövstumskola skrev till föräldrar till avgående elever att rekommendationen var att deras barn skulle sterilisera sig. Argumenten var att dövstumhet var ett svårt lyte och att avgående elever riskerade att få barn som också var dövstamma. Hur många föräldrar som följde hans råd är inte känt.

1999–2002 kunde personer som blev tvångssteriliserade under perioden 1935–76 ansöka om skadestånd efter ett riksdagsbeslut. Drygt 1600 av 2100 sökande beviljades kompensation om 175 000 kronor vardera.

Har du som döv blivit tvångssteriliserad under perioden 1935–1975? Kontakta niclas.martinsson@dovastidning.se som har tystnadsplikt.

TEXT: NICLAS MARTINSSON ARKIVFOTO: VÅRDMUSEET I VÄSTERÅS

Framförallt kvinnor är föremål för tvångssterilisering i Europa

● European Disability Forum (EDF) har tillsammans med en annan organisation tagit fram en rapport som visar att tvångssterilisering av framförallt kvinnor fortfarande praktiseras på vissa håll i Europa, t.ex. Spanien och Österrike. Bland offren finns personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Sterilisering utan samtycke måste upphöra snarast, anser EDF, som arrangerat ett seminarium om ämnet i Bryssel i december förra året.

En av moderatorerna i seminariet var EU-parlamentarikern Soraya Post (FI). Hon berättade att hennes mamma blev tvångssteriliserad i Sverige 1959 för att hon var rom. Det var när hon väntade sitt tredje barn.

Till DT säger hon att Sverige enligt henne måste införa möjligheten för tvångssteriliserade att söka skadestånd under en obegränsad tid. Att

ha en begränsad sökperiod, som landet hittills haft och snart ska ha (för transpersoner), räcker inte. Den offentliga ursäkten måste bli kraftigare än så.

Lolo Danielsson, styrelseledamot i SDR och EUD, deltog också i seminariet. Hon nämnde att EUD inte hade någon statistik om hur många döva i Europa som blev steriliserade med tvång. En annan deltagare var den döva EU-parlamentarikern Adam Kosa. Även han pläderade för att tvångssterilisering måste upphöra.

Soraya Post (FI)

TEXT: NICLAS MARTINSSON

DT möter Helga Stevens och Adam Kosa

2014 skedde ett historiskt ögonblick. Två döva blev invalda i EU-parlamentet. Ungraren Adam Kosa, som tidigare suttit i kammaren, fick nu sällskap av belgaren Helga Stevens. Dövas Tidning fick en pratstund med dem i Bryssel om hur de trivs i hetluften.

Tisdag morgon. Vi sitter i Helga Stevens möteslokal. Att en döv parlamentariker har rummet går inte att ta miste på. På en vägg finns en affisch om ett historiskt beslut om att stärka teckenspråken i EU, på en annan vägg en urklippt tidningsartikel om henne och Adam Kosas plats i parlamentet.

Senast DT intervjuade Adam Kosa i EU-parlamentet var 2011. Då berättade han att det kändes ensamt att vara den enda döva ledamoten. Hans första mandatperiod var 2009–14. Nu är han inne på sin andra, 2014–2019. Han säger att arbetet känns lättare nu när två döva politiker verkar i parlamentet. På frågan vilket sätt det är lättare svarar han att det är enkel matematik. Två är fler än en. Därmed kan de bättre representera dövsamhället när de tillsammans strävar efter samma mål.

Helga Stevens är dock inte en nybörjare i politiska sammanhang. Hon hade tidigare suttit i det flamländska parlamentet och den belgiska senaten. Det som överraskade henne mest var att i EU-parlamentet har hon större inflytande och möjligheter att komma med initiativ än hos den flamländska motsvarigheten.

– I EU-parlamentet finns ingen egentlig opposition utan vi har dialog och kompromissar med andra politiker, säger hon och förklarar att i Flandern är det däremot regering kontra opposition.

Helga Stevens representerar partiet Flamländska alliansen.

Partiet arbetar för en gradvis utveckling mot ökad självständighet för det nederländskspråkiga Flandern i norra Belgien. Den södra delen av landet är det fransktalande Vallonien.

Partiet, bildat 2001, kan inte enkelt sättas i ett ideologiskt fack.

DT tar kontakt med Peter Bursens, professor i statsvetenskap vid universitetet i Antwerpen. Han förklarar att partiet är ekonomiskt nyliberalt, socialt djupt konservativt, och nationalistiskt. Partiet har även företrädare som ibland uttalar sig i populistiska termer rörande flyktingar, migration, säkerhet och EU.

Adam Kosa representerar Fidesz, det regerande partiet i Ungern. Partiet är nationalkonservativt och kristdemokratiskt.

I förra EU-valet var det fem döva kandidater av olika politiska valörer. Bara två lyckades bli invalda.

Vad tycker ni om att EU-parlamentet har två döva ledamöter som båda är mitten-höger?

– Länges ansågs funktionshinderpolitik som en vänsterfråga. Vi ville visa att vi också kunde ta det, säger Adam Kosa.

Helga Stevens lägger till:

– Om vi exempelvis tittar på Storbritannien och USA kan vi konstatera att det var de konservativa som drev igenom antidiskrimineringslagarna DDA (brittisk) och ADA (amerikansk). De på vänsterkanten pratar, vi på högerkanten agerar, säger hon.

– Vi gläds dock åt om det kommer fler döva politiker, säger Adam Kosa.

Som exempel på politiska framgångar som de legat bakom är resolutionen från 2016 om att stärka teckenspråken i EU, initierad av Helga Stevens, och Bryssel-deklarationen från 2010 om att

implementera lagstiftningen av teckenspråken i unionen, ett samarbete mellan Adam Kosa och European Union of the Deaf.

Hela 661 av 751 ledamöter i EU-parlamentet röstade i november 2016 för att anta den historiska resolutionen. Om den handlar affischen i Helga Stevens mötesrum.

Ibland samarbetar Adam Kosa och Helga Stevens, då främst kring frågor som rör FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, tillgänglighet och teckenspråkets ställning med mera. I parlamentet händer det att Helga Stevens är företrädande och Adam Kosa skuggföreträdande eller tvärtom.

Som döv politiker berättar Helga Stevens att en av utmaningarna är att få tolk när hon behöver. Den tolkbudget som hon blivit tilldelad är begränsad.

Adam Kosa har inte samma problem. Anledningen till att Helga Stevens har tolktrubbel är att hon är skriven i Belgien där mycket av EU-arbetet sker i Bryssel.

I övrigt upplever båda att kampen för ökad tillgänglighet är en ständig utmaning. Adam Kosa säger att det är frustrerande att många politikerkollegor har den attityden att funktionshinderpolitik är en social fråga och därför ska behandlas i utskottet för sysselsättning och sociala frågor, där han är ledamot och Helga Stevens suppleant.

– Funktionshinderfrågor borde också behandlas i andra utskott. Det är ju ett ämne som spänner över olika områden.

Övergripande ser båda att tillgängligheten ännu inte är fullgod i unionen. Helga Stevens tar transporten och utbytesprogrammet Erasmus+ för studenter som exempel. Alltså har personer med funktionsnedsättning inte samma fria rörlighet som andra.

Ett exempel är att döva studenter på kandidat- och mastersnivå inte har självklar rätt till att få teckenspråkstolk när de studerar inom ramen för Erasmus+. Tillgången till tolktjänsten varierar stort i Europa.

En av Adam Kosas hjärtefrågor är att baxa igenom den europeiska tillgänglighetslagen. I december förra året tog de sociala ministrarna i Europarådet ett gemensamt ställningstagande om förslaget till en tillgänglighetslag. Det innebär att trilogin – förhandlingar mellan EU-kommissionen, Europaparlamentet och Ministerrådet om hur den slutliga texten ska se ut – kan starta.

Lagen kommer att påverka 80 miljoner invånare med funktionsnedsättning i EU och handlar om hur varor och tjänster kan bli mer tillgängliga. På EU-nivå finns nämligen ingen tillgänglighetslag. Därför kan den komma att ha stor betydelse. Det europeiska funktionshinderforumet är dock oroligt för att lagen riskerar att bli tandlös. Två av förslagen som finns är att när bidrag delas ut från EU-strukturfonden ska det inte vara villkorat med att tillgängligheten, där bidraget används, höjs och att småföretagare med färre än tio anställda ska undantas från tillgänglighetskraven.

En av Helga Stevens kärnfrågor är också tillgänglighet. Men det finns en annan som engagerar henne: anti-terrorism. Hon sitter som vice ordförande i det särskilda utskottet för terrorismfrågor. Tillsammans med ordförande Monika Hohlmeier från Tyskland kommer de att utarbeta ett betänkande om hur säkerheten

kan höjas för samtliga invånare i EU, hur radikaliseringsen kan förebyggas och hur terrorismen kan stoppas.

– Vi ska inte bara titta på islamistisk terrorism utan också exempelvis på högerextrem terrorism. Det är ett stort uppdrag för oss båda, berättar hon.

“Funktionshinderpolitik måste sluta ses som en social fråga”

DT möter Soraya Post (FI) som hastigast i en korridor i Bryssel och frågar om de två döva ledamöterna. Av dem säger hon sig ha haft mer kontakt med Adam Kosa. Till exempel ingick de i EU-delegationen när de besökte Filippinerna förra sommaren. Syftet med resan var att ta reda på landets arbete med mänskliga rättigheter. President Rodrigo Duterte är känd för att föra ett blodigt krig mot droghandeln där många dödsdömda och fängslats.

Soraya Post säger att medan det är fantastiskt med en döv politiker som Adam Kosa har hon inte mycket gemensamt med honom och den politik som hans parti för. Ungern är känt för sin tuffa och från internationellt håll kritiserade flyktingpolitik.

– Men jag respekterar honom som parlamentariker. Han verkar vara bra på att balansera mellan hjärta och hjärna, säger hon leende och skyndar iväg till ett annat uppdrag.

Lolo Danielsson från Sverige är en av styrelsemedlemmarna i European Union of the Deaf (EUD).

Vad betyder det för oss döva i Europa att vi har två döva EU-parlamentariker?

– Mycket. Adam och Helgas insatser har gjort att alla parlamentariker i EU-parlamentet vet om dövas rätt till att använda teckenspråk och få tillgång till tolkar och information på sina respektive språk. EUD har också blivit mer synligt på den politiska arenan på alla nivåer i Europa.

Tillbaka till mötet med Adam Kosa och Helga Stevens där vi nu avrundar samtalet.

Vill ni bli omvalda för nästa mandatperiod, 2019-2024, om ni får förtroendet av era partier?

– Ja, jag känner mig inte färdig med arbetet med tillgänglighetslagen. Den vill jag gärna fortsätta med, och så finns det alltid andra utmaningar som lockar mig, säger Adam Kosa.

Helga Stevens vill också bli omvald.

– EU:s påverkan på vår vardag är enorm och jag vill säkerställa att den påverkan är positiv och gagnar alla EU-medborgare.

Båda trivs förträffligt i den politiska hetluften, säger de, även om de kommer från olika partier och inte sitter i samma parlamentariska grupp i EU-parlamentet.

– Vi tycker båda att vår nationella identitet och våra egna språk är fortsatt viktiga. De olika nationella identiteterna och språken är det som gör Europa så speciellt – något att vara stolt över. Och som döva EU-parlamentariker står vi upp för och försvarar dövas rätt till att använda och kommunicera på teckenspråk. Dövkultur är viktigt för oss och behöver bevaras och främjas, säger Helga Stevens och Adam Kosa håller med.

TEXT & FOTO: NICLAS MARTINSSON

Svea Thim om att fylla 100 år:

– Det kan inte stämma

Den 27 december fyllde Svea Thim 100 år. Att hon passerade hundrastrcket hade hon själv svårt att förstå.

– Det kändes som vanligt, säger hon och skrattar.

DT träffar henne i Kramfors och tar reda på hur hon egentligen har lyckats med att bli så gammal.

Att leva till 100 år är få förunnat. I Sverige finns det drygt 2 000 hundraplussare. Svea Thim är en av dem.

– Det är inte möjligt att jag är 100 år, säger hon leende och upplever att tiden går ofattbart fort.

På sin 100-årsdag hade hon en stor fest vid Kramfors stadshotell med 50 inbjudna gäster. Hela fem generationer var där: 4 barn, 10 barnbarn, 24 barnbarnsbarn och så det snart nio månader gamla barnbarnsbarnbarnet.

– Festen var så trevlig, säger Svea

Dottern Birgitta Viklund, pensionerad dövkonsulent, tror att den främsta anledningen till att hon lyckats med att bli så gammal är att hon alltid har nära till skrattet och en positiv livssyn. Sedan har hon förstås goda gener också. Hennes farmor Lovisa blev 102 år gammal. Och lillasyster Gunda är 94 år.

– Gunda dansar fortfarande bra, berättar Svea.

Hon visar den gröna klänning som hon bar på sin 100-årsfest. Den har en speciell plats i hennes hjärta. För drygt 30-40 år sedan gick hon och maken Tore på stan i Kramfors. Det var skyltsöndag. Svea lade märke till en vacker klänning i ett skyltfönster. Hon pekade på den och sade till sin man att hon ville ha den.

Senare överraskade Tore med att ge henne klänningen i julklapp. Svea och Tore hade varit gifta i 58 år (1942–2000). Vid millennieskiftet gick han bort. Det kändes tomt. Svea var 83 år när hon frågade sin dotter, Birgitta, som jobbade på Arbetsförmedlingen:

– ”Kan du inte hjälpa mig att hitta ett jobb, åtminstone ett halvtidsarbete?” frågade mamma. Jag svarade att jag inte kunde hjälpa personer som var över 65 år, berättar Birgitta och skrattar.

Hon löste det genom att kontakta Kramfors kommun och fråga hur hennes mamma som då var 83 år gammal kunde sysselsätta sig om dagarna. Då tipsade kommunen om sin terapiverksamhet, Skutan. Nu åker Svea dit varje måndag och onsdag för att spela kort och andra spel, något hon gjort sedan 2001. När hon är hemma löser hon gärna korsord, spelar travspel och läser Tidningen Ångermanland (TÅ). Att titta på sport-tv hör också till hennes stora intressen.

Innan Svea gick i pension arbetade hon i många år som sömmerska på Norrlands syfabrik i Kramfors. Där sydde hon bland annat klänningar. Hon utbildade sig till sömmerska hos en skräddare i Sorsele där hon är uppväxt.

Hon gick dövskolan i Härnösand. Resan till skolan från hemmet i Sorsele tog hela två dagar: med båt, bil och tåg. Hon fick bara åka hem under sommarlovet. I dag tar samma färd endast cirka fem och en halv timme med bil.

Tillbaka till din ålder. Hur har du egentligen lyckats

Svea samtalar med dottern Birgitta Viklund, och Thyra Lindström.

Fem generationer på en och samma bild. FOTO: PRIVAT

Svea och hennes fyra barn. FOTO: PRIVAT

Svea debuterade som Lucia 2014. FOTO: ERIK ÅMELL/TÅ

med att bli så gammal, förutom att du har goda gener och är positiv som person? Samhället brukar ju tala om vikten av rätt kost, mycket motion och bra sömn – har du följt dessa råd?

Svea skrattar och funderar sedan lite. Birgitta säger under tiden:
– Folk har frågat mig: hur har din mamma lyckats med det? Jag brukar skämtsamt svara: hon sitter egentligen bara och tittar på sport-tv!

Svea skadade sitt ben i en olycka på Kristinaskolan i 13-årsåldern. Hon körde på ett träd när hon åkte kälke. Skadan i foten blev aldrig ordentligt läkt utan kom att bli bestående resten av livet. Därför har Svea aldrig tyckt om att motionera enbart för motionens skull. Så tv-sporten är istället bland det bästa Svea vet. Annars uppskattar hon hemlagad husmanskost, dricker ett glas vin om dagen och sover gott om nätterna.

Hon säger att ett annat recept för ett långt liv är socialt umgänge.
– Bjud in folk hem till dig eller hälsa på andra för att prata, är hennes tips till oss som är yngre.

Hon bor ännu hemma och har hemtjänst.

– Det är så skönt att kunna bo hemma, säger Svea.

På frågan om det finns livshändelser som Svea minns extra svarar hon att det är svårt att välja ut några. Birgitta och Thyra Lindström, aktiv i Härnösands Dövas Förening och Sveriges Dövas Pensionärsförbund, berättar om tre utvalda skeenden åt henne.

Den ena är att hon och Tore fick sin första texttelefon i början av 1980-talet. Då ville Svea inte ha den.

– Men efter en tids träning tyckte hon att det var roligt att skriva till andra, säger Birgitta och fortsätter:

– Nu har hon Iphone, Ipad, Facebook och kan skicka sms.

Wow, hon har Facebook!

– Ja, men hon kan tycka att en del delningar i flödet är svåra att förstå. Jag säger då till henne att det bara är att bläddra vidare.

Thyra, som brukar hälsa på Svea ibland, berättar att Svea och Tore var fattiga och trångbodda den första tiden tillsammans. Då bodde de i ett rum med kök i Ramö utanför Kramfors. De tre äldsta barnen fick sova i en så kallad tripp trapp trull-säng, och det fjärde och yngsta i en spjäsäng.

Inget kranvatten fanns. Istället fick Svea eller Tore gå i cirka 15–20 minuter för att hämta vatten ur brunnen.

– Jag hängde en 30-litershink på cykelhandtaget varje gång jag skulle gå och hämta vatten, minns Svea.

En tid senare flyttade familjen till en större bostad i Frånö som ligger närmare Kramfors.

En annan milstolpe är att hon, två veckor innan hon fyllde 97 år, debuterade som Lucia på församlingsgården i Härnösand. Det var ett arrangemang mellan dövkyrkan och Norrlands Ungdomsklubb. Svea är i övrigt hedersmedlem hos Härnösands Dövas Förening.

Nu bor Svea i en lägenhet i centrala Kramfors där hon har nära till tre av sina barn (två döttrar och en son). Den andra sonen bor i Finland.

Svea kan som sagt inte begripa att hon är 100 år. Inte bara det, hon kan inte heller förstå att alla hennes barn nu är pensionärer:

– Det är så konstigt, säger hon och skrattar.

Hon har en dröm. Det är att hon till sommaren får återse sitt barndomshem i Sorsele. Svea fick se huset förra sommaren och vill göra det igen.

Svea är sådan. Hon planerar framåt och drömmer. Och skrattar längs vägen.

TEXT & FOTO: NICLAS MARTINSSON

FOTO: DRAMASKI

1

Här är ditt 2018

Här bjuder DT på ett urval döv- och teckenspråksrelaterade händelser under året. Bland annat väntar ett flytande Dövas dag-arrangemang, den svenska dövrörelsens 150-årsjubileum och riksdagsvalet. Mycket nöje!

TV

Våren och hösten: Lilla Aktuellt teckenspråk

Ett nyhetsprogram för barn och ungdomar som tar upp ett urval av veckans viktigaste händelser. Sänds på fredagar kl 14.45 i Barnkanalen och urplay.se under vår- och höstterminerna.

Våren och hösten: Vloggarna

Isabel Engwall, Cissi Ferm, Amina Ouahid och Izabella Thuresson vloggar. Varje vecka under våren läggs nya avsnitt ut på SVT Play. I höst sänds en realityserie om dem, premiär den 28 oktober i SVT2.

17 mars: Seriestart för Smutsiga jobb

Finns det fortfarande jobb där man blir smutsig? Reportern Niklas undersöker detta. Sänds i Barnkanalen och barnplay.se.

April: Seriestart för Värsta listan 2

Tävlingsprogram för döva ungdomar med action, underhållning och humor. Visas först på svtplay.se under april månad och sedan på SVT.

14 april: anders.se

Dramaski som firar

10-årsjubileum visar ett nyproducerat avsnitt av den populära serien anders.se på sitt arrangemang den 14 april och sedan för allmänheten, troligtvis i höst. Avsnittet handlar om att anders.se ser över sin verksamhet. För att företaget ska lyckas behövs nya vindar. Detta med anspelning på SDR:s Nya vindar-översyn.

1

15 april: Seriestart för Nya perspektiv

Olika aktuella ämnen tas upp i programmet, t.ex. information till döva i samband med terrordåd och naturkatastrofer, och Örebro som Europas teckenspråks huvudstad. Sänds klockan 18.00 i SVT2 och svtplay.se på söndagar. Tre avsnitt visas också i höst. Oklart sändningsdatum.

30 juli: Millenniekids

Reportern Tomas Kold träffar gymnasieungdomar i Örebro. De ska rösta för första gången. Hur går deras tankar kring politik och demokrati? Sänds sena måndagskvällar i SVT2 och svtplay.se.

15 oktober: Seriestart för Vad hände sedan

Reportern Helena Bergström möter personer som SVT tidigare filmat i olika sammanhang. Helena tar reda på vad de gör i dag och vad de minns av t.ex. de tävlingar och teaterproduktioner som de tidigare medverkat i. På måndagar klockan 22.15 i SVT2 och svtplay.

Hösten: Bokstavshissen

Ett ABC-program för de allra yngsta som får lära, läsa och bekanta sig med bokstäver och enklare ord. Oklar sändningstid. Barnkanalen och urplay.se.

2

FOTO: ALEX BOLEVIN/UR

2

FOTO: PETER ZACSKO

3

Barnprogram som visas i höst (oklara sändningsdatum och titlarna är inte fastställda utan har endast arbetsnamn)

Baka med farfar

4-åriga Elle och hennes farfar Boris ger baktips på smarriga kakor.

Alla vill vara Zlatan

Vi träffar barn som älskar fotboll.

Hästliv

En serie med och om hästar.

Alices snöflingor

Vi följer Alice från "Alice gillar simma" till fjällen.

Fartdårar och sniglar

Ett trafikprogram för de yngsta.

Solen, månen och stjärnor

Vi reser ut i rymden och tittar på vad som finns där.

Hela året: teckenspråkstolkade tv-program

Kanal 5, SVT, TV4 och UR visar ett urval teckenspråkstolkade tv-program i sina playtjänster. är.

KULTUR

7 februari: Turkos sagobok

Riksteaterns Tyst Teater bjuder på en sagostund för yngre om starka döva förebilder och hjältar, rötter, och att hitta hem. Turné under våren.

8 april: Turnéstart för Parismiddagen

Riksteaterns Tyst Teater sätter upp en pjäs som hyllar den svenska dövrörelsens 150-årsjubileum och som handlar om en middag där dåtid och nutid möts. Turné under våren.

2-5 augusti: Dövas nordiska kulturfestival

Dövas nordiska kulturfestival äger rum i Köpenhamn. Utställningar, teaterproduktioner, "Deaf Pub" och mycket annat utlovas.

Augusti: Gråtande händer

Vad hände med döva och funktionshindrade i Hitlers Tyskland? Sverigeturné i augusti. En produktion av norska Teater Manu i samarbete med Riksteaterns Tyst Teater.

29 september: Turnéstart för Superhjältar

Fyra gymnasieungdomar som har superkrafter tvingas brottas med kärlek, identitet, vänskap, konflikter och läxor. Samtidigt slåss de mot de onda. En produktion av Tyst Teater. Premiärdatumet är preliminärt.

23-24 november: Dövfilmfestival i Stockholm

Stockholms Dövas Förenings arrangemang, Dövfilmfestival, går av stapeln för 19:e året i rad. Som vanligt bjuds besökarna på filmer och dokumentärer från när och fjärran.

ÖVRIGT

13 april: Demonstration Nationell tolktjänst nu!

En grupp privatpersoner ordnar en demonstration i Stockholm där de kräver en nationell tolktjänst med en enda ingång för alla tolkbeställningar.

5 maj: Stockholms Dövas Förening 150 år

I maj är det 150 år sedan Stockholms Dövas Förening grundades. Därmed föddes den svenska dövrörelsen då föreningen var den enda i sitt slag och rikstäckande. Firas med en jubileumsbankett i Stadshuset, Stockholm.

14 maj: Teckenspråkets dag

I år är det 37 år sedan det svenska teckenspråket blev erkänt av riksdagen som dövas första språk. Högtiden firas på flera platser i landet.

25 maj: Deafblind Challenge i Helsingborg

Torbjörn Svensson antar en tuff utmaning. Han, med 5 graders syn kvar och knappt någon hörsel, paddlar Helsingör–Helsingborg med en kajak. Syftet är att visa att med rätt stöd och verktyg är ingenting omöjligt. Han kommer i mål vid Ekobryggan i Helsingborg på eftermiddagen.

9 september: riksdags-, kommun- och landstingsval

Ett spännande val är att vänta. Vilka vinner respektive förlorar? Blir döva och hörselskadade politiker invalda?

21-23 september: Dövas dag i Östersjön

Årets Dövas dag är flytande och i Stockholms Dövas Förenings regi. Över 1 600 teckenspråkiga väntas tillbringa helgen på det stora fartyget, Silja Serenade, som går mellan Stockholm och Helsingfors. En repris av succén från 1977 då hundratals döva åkte på kryssning till Gotland.

FOTO: SVENSKA DÖVIDROTTSFÖRBUNDET

Sveriges U21-landslag.

SPORT

14-15 april: SM i innebandy

SM äger rum i Leksand.

2-3 juni: Vårslaget golf

Platsen är Vallentuna utanför Stockholm.

1-11 augusti: EM U21 fotboll

Det europeiska mästerskapet går av stapeln i Stockholm. Ett starkt svenskt U21-lag deltar, enligt Svenska dövidrottsförbundet.

Augusti/september: SM i discgolf

Tävlingen sker i Lund/Malmö.

14-16 september: NBM orientering

Nordiskt baltiskt mästerskap för orienterare i skånska Perstorp. Två svenskar deltar: Petra Eklund och Jesper Melin.

September: SM i bowling

Lag och mixed tävlar i Göteborg.

Med reservation för ändringar.

Dövvärlden är stor och rik

Det finns en återkommande fras som jag ofta sett förekomma bland döva, hörselskadade och hörande, nämligen "dövvärlden är liten". Flera gånger har jag funderat på den frasen, dess innebörd och vilka associationer, också negativa, som kan skapas. Liten värld förknippas ofta med närhet, trygghet och att alla känner alla men en liten värld kan också uppfattas som svag, begränsad och sluten. Men jag kan inte hålla med om att dövvärlden är liten, för jag tycker att det är helt tvärtom.

Jag minns när jag var 13 år gammal och jag betraktade mig själv som gravt hörselskadad. På den tiden när jag umgicks med andra hörselskadade var det få av oss som kunde och använde teckenspråk medan andra talade svenska. Jag växlade då mellan teckenspråk och talad svenska beroende på vem jag pratade med.

10 år senare, när jag var kring 23 år gammal, var situationen helt annan och omvänt. Många hörselskadade kunde och använde teckenspråk, vilket jag tyckte var väldigt roligt. Jag minns särskilt ett tillfälle när jag gjorde en tabbe. Vid ett samtal med en ung kille frågade jag hur mycket han hörde och fick, förutom en förunderlig blick, motfrågan varför jag undrade. Han resonerade att hans hörselgrad inte var intressant och att alla barn och ungdomars rätt till teckenspråk samt den frihet som teckenspråk innebar för honom och andra hörselskadade var långt mycket viktigare. Teckenspråk var den bästa huvudvärkstabletten, sa han och syftade på den huvudvärk som många hörselskadade upplever efter ansträngning, för att lyssna och avläsa. Jag bad förstås skamset om ursäkt och höll med honom till fullo. Därefter blev det för mig betydelselöst att fråga hur andra hörde, utan jag

började istället fråga vilket språk folk föredrog – teckenspråk eller talat språk.

Jag blev döv som 27-åring och fick hög tinnitus. När mina hörapparater inte längre var till användning, valde jag att genomgå en CI-operation. Efter operationen rannsakade jag mig själv och hade många funderingar kring min identitet. Jag hörde så klart bättre med CI, än med mina hörapparater tidigare, och min tinnitus lindrades men jag kände mig mer döv än någonsin. Teckenspråket gav och ger mig fortfarande en tillhörighet i en otroligt fin gemenskap och en känsla av att vara hemma.

Tillbaka till frasen "dövvärlden är liten" och varför jag motsätter mig det uttrycket. Genom mina upplevelser och erfarenheter är dövvärlden stor, rik och fylld av många kloka människor med olika personligheter. Det bästa av allt är att teckenspråket gav mig frihet, valmöjligheter och delaktighet på mina – och våra – villkor. På så sätt blev min värld också större och rikare – allt är tack vare dövvärlden.

Slutligen vill jag även tacka mina föräldrar för att de valde att ge mig både teckenspråk och svenska tidigt. Deras kloka val möjliggjorde min resa till den stora och rika dövvärlden.

JOHANNA BJÖRCK, STYRELSELEDAMOT

PÅ GÅNG I SDR

24/2 STTF:s årsmöte
26/2 SDR fyller år!
27/2 Manifestation om handikappersättning
28/2 Kallelse till förbundsstämma skickas ut
16-18/3 Dövas Nordiska Råds möte, Köpenhamn
23-25/3 Engagera Dig-kurs, del 2

24/3 Dövas Förening "Göingen" i Hässleholm, 95-årsjubileum
6-7/4 Förbundsstyrelsens möte
26/4 MyRights årsmöte
26/4 Domstolsverkets samrådsmöte
5/5 Stockholms Dövas Förening firar 150 år!
1-3/6 Förbundsstämma, Linköping

Kontakta oss
Rissneleden 138, 6 tr.
174 57 Sundbyberg
Tel vx: 08-442 14 61

Box 300, 793 27 Leksand
Tel vx: 0247-140 65

sdr@sdr.org
www.sdr.org
Bildtelefon: sdr@ectalk.se

Förbundsordförande
asa.henningsson@sdr.org
073-508 69 30 (sms)

Kommunikationsansvarig
jenny.ek@sdr.org
073-530 84 34 (sms)

Försäljning
shop@sdr.org
Tel vx: 0247-140 65

Bli medlem
medlem@sdr.org

Stöd oss
SDR bg. 90 00 24-1

Västanviks folkhögskola
info@vastanviksfhs.se
www.vastanviksfhs.se

2018 – startskott för handlingsprogram

● Nu har startskottet gått för handlingsprogrammet för perioden 2018 till 2021, som kongressen behandlade i juni. Förbundet har, med handlingsprogrammet som grund, utformat en verksamhetsplan för året 2018 som skickats ut till föreningar och distriktsorganisationer. Här är ett axplock av frågor som förbundet avser att jobba med under året: initiera en produktion av en digitaliserad handbok för föräldrar till döva barn, sprida kunskap om språklig deprivation, delta i Almedalen, genomföra en kartläggning tillsammans med SDP om äldreomsorg för döva och utveckla ett likabehandlingsarbete tillsammans med föreningarna. SDR ska också utveckla stöd och verktyg till föreningarna samt utforma en valsupport inklusive förslag och tips på hur dövrörelsens frågor kan spridas och synliggöras inför valet 2018.

Världsteckenspråksdagen erkänd!

● FN erkände den 19 december att Världsteckenspråksdagen skulle få en egen dag – 23 september! SDR har deltagit i det stora påverkansarbetet genom kontakt med Sveriges FN-ambassadör i New York och det har gett resultat. Dagen blir en viktig milstolpe att uppmärksamma kring det globala arbetet som sker för full delaktighet genom teckenspråk och mänskliga rättigheter för döva människor. Vi ser fram emot att fira Världsteckenspråksdagen för första gången den 23 september 2018!

Sahlins fall till FN-kommittén

● Richard Sahlin sökte tjänsten som lektor hos Södertörns högskola och trots att han ansågs vara den mest kvalificerade fick han inte jobbet. Södertörns högskola valde att avbryta rekryteringsprocessen på grund av tolkkostnaderna som anställningen skulle kräva. Domen visade att större myndigheter lagligen kan diskriminera tolkanvändare. Efter Arbetsdomstolens dom är nästa möjliga instans FN-kommittén för mänskliga rättigheter, dit SDR med stöd av Sveriges Dövas Ungdomsförbund, skickat ett klagomål. Klagomålet är utformat av Lagen som verktyg och pekar på att Sverige inte lever upp till FN-konventionen om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning och pekar på den allvarliga strukturella diskrimineringen. Det är ett systemfel som SDR och SDUF länge påpekat och den svenska regeringen känner till men inte åtgärdat. Se pressmeddelandet i sin helhet på www.sdr.org

Från SDR:s valberedning

Vi i valberedningen söker en person till SDR:s förbundsstyrelse, då en plats är vakant efter Sven-Erik Malmströms avgång i höstas. Kanske det är just Dig vi söker? Du som är engagerad och har god kännedom om styrelsearbete. Du som vill bidra till att utveckla SDR, att samarbeta med styrelsen och kansliet i många intressepolitiska frågor, ha kontakt med medlemmar via anslutna dövföreningar. Eller så känner Du till någon som skulle kunna passa in i förbundsstyrelsen? Skicka e-post till vb@sdr.org så hör vi av oss!

Nytt medlemssystem och nya webbplatser

● Under året kommer förbundet att byta medlemssystem för att modernisera medlemshanteringen och minska på administrationen. SDR och Dövas Tidning kommer också att utveckla nya webbplatser där de främsta målen är att synliggöra teckenspråk ännu mera och samla alla distriktsorganisationer och föreningar, genom att erbjuda dem att ha sina webbsidor på SDR:s webbplats. Det är två stora utvecklingsfrågor som påbörjats på förbundet och planen är att allt blir klart under hösten. Mer information om hur arbetet utvecklas skickas regelbundet till föreningarna och distriktsorganisationerna. Vi på SDR är särskilt glada över vi fått förmånen att samarbeta med det turkosa företaget Devmito från Örebro i dessa två satsningar.

För mer information eller vid frågor om medlemssystemet, skicka e-post till medlem@sdr.org och om webbutvecklingen, till jenny.ek@sdr.org. Ni kan också ringa oss på bildtelefon [sdr@ectalk.se](tel:0800100000)

Information om medarbetare

● Vi har tidigare informerat om vår generalsekreterare Hanna Sejlitzs tjänstledighet, då hon börjat som generalsekreterare på Hörselskadades Riksförbund den 15 januari 2018. Efter en utannonsering och rekryteringsprocess välkomnar vi Isabella Hagnell till oss som SDR:s vikarierande generalsekreterare. Isabella bor i Stockholm och studerar till jurist. Hon började på SDR den 27 december 2017 och kommer under våren att successivt gå upp till heltid parallellt som hon avslutar sin juristutbildning. Isabellas e-postadress är isabella.hagnell@sdr.org

SDR har tidigare sökt efter en ekonomiadministratör och kan nu presentera vår nya medarbetare Denny Bergerholm som börjat hos oss den 1 februari. Han kommer närmast från Uppsala Läns Dövas Förening där han varit verksam som föreningskonsulent under flera år. Bland Dennys arbetsuppgifter finns bland annat in- och utbetalningar, löpande bokföring, avstämning, deklarationer och bokslut samt redovisningar. Dennys mailadress är denny.bergerholm@sdr.org.

Varmt välkomna till SDR, Isabella och Denny!

Förbunds möte

● SDR:s förbunds möte 2018 äger rum i Linköping den 1-3 juni. På förbunds mötet deltar representanter från våra distriktsorganisationer och föreningar för gemensamma erfarenhetsutbyten och diskussioner. Förbundet presenterar också årsredovisningen för 2017, ger rapporter från pågående arbeten och redogör för kommande aktiviteter och ärenden.

Dövas Nordiska Kulturfestival

Dövas Nordiska Kulturfestival 2018 äger rum i Köpenhamn den 2-5 augusti. För mer information om festivalen, program och köp av biljetter: <https://www.dnkf18.com>

Att ta ett jätteklov utanför trygghetszonen

Jag misstänker att de flesta av er läsare inte känner igen mig. Jag valdes nyligen in som styrelseledamot i SDUF i november 2017 för en tvåårsperiod, vilket är spännande. Jag flyttade till Örebro från Dublin, Irland, för ett år sedan på grund av kärleken!

Många sa till mig hur modig jag var som flyttade till ett annat land, speciellt till ett icke-engelsktalande land där jag skulle behöva lära mig inte bara ett, utan två nya språk - svenska och svenskt teckenspråk. Jag läste en gång att modet bara bidrar till 10 % av dina livsförändringar, 90 % är på ren vilja. Från det ögonblicket jag bestämde mig för att flytta, så tog jag livet som det kom.

Jag har alltid velat ha ett nytt äventyr. Ett år och halv efter att jag hade träffat min svenska pojkvän, bestämde jag mig för att flytta till Sverige från min älskade gröna ö Irland. Jag är född i en dövfamilj och växte upp i ett starkt dövsamhälle, gick i en dövskola och jobbade på Centre for Deaf Studies på universitetet i Dublin, så mitt rykte byggdes upp för mig utan att jag behövde anstränga mig så mycket. När jag flyttade till Sverige förlorade jag mitt skyddsnät.

En av utmaningarna jag upplevde efter att ha flyttat till Sverige var att möta rädslan att träffa nya människor. Jag deltog i SDR-kongressen i somras och för första gången var jag tvungen att anstränga mig för att träffa människor och presentera mig själv. Jag var utanför min trygghetszon men det slutade med att jag fick träffa fantastiska människor och jag lärde mig väldigt mycket hur det svenska dövsamhället såg ut. Jag märkte dock att många döva frågade mig vilken skola jag hade gått i. Självklart förstår jag att ens dövidentitet brukar komma med vilken skola man gått i. Det hände dock så ofta att jag bestämde mig för att vända på det genom att säga antingen "jag gick i St. Marys skola för döva

flickor" eller "jag gick aldrig i skolan här" vilket fick folk att tappa hakan! Naturligtvis fick jag förklara efteråt.

Att vara med i ÖDU-styrelsen har hjälpt mig att bli van med hur det svenska skolsystemet och politiken fungerade. Det har också hjälpt mig att träffa nya människor och genom ÖDU och SDUF har jag fått träffa ungdomar utanför Örebro, via Ungdomsklubbskonferensen, Almedalen och förbundsstämman, som var fantastiska! Jag visste att ungdomsklubbarna var viktiga men jag insåg inte hur viktiga de skulle bli för mig som hade flyttat till ett främmande land utan något skyddsnät.

Jag tror att jag har fördelen att vara döv som flyttar till ett annat land, eftersom vi har det underbara dövsamhället där ute som mer än gärna och lättare välkomnar oss in i samhället än hur hörande välkomnas in i majoritetssamhället. Jag hade fortfarande tryggheten med teckenspråket, dövidentiteten och föreningslivet att luta mig mot. Det är dock inte helt problemfritt. Att aldrig ha gått på gymnasiet i Sverige gör det svårt att hitta min egen grupp av vänner. Jag har fått anstränga mig mer för att ordna en träff eller en fest.

Om du vill vara modig och lämna din trygghetszon genom att göra något annorlunda (eller som i mitt fall, flytta till ett främmande land!), så var inte rädd för att begå misstag eller göra fel. Det kommer att vara tufft ibland där du känner att du bara vill ge upp och återvända till din trygghetszon, men om du verkligen vill något, så kommer du att återhämta dig varje gång efter att ha fallit och du lär dig bättre sätt att nå ditt mål!

NORA DUGGAN, STYRELSELEDAMOT

VAD HÄNDER I SDUF?

22-25/2	Nordiskt seminarium om fortbildning för teckenspråkstolkar, Umeå	20/3	ÖDU:s årsmöte, Örebro
feb/mars	SDUF och projektet BOUIT har skolturné i Sverige	23/3	Projektet BOUIT:s webbjour öppnar
7/3	DDU:s årsmöte, Leksand	23-25/3	Engagera Dig-kurs del 2, Västankviks folkhögskola
7/3	Deadline - anmälan + lägerledare ansökan till sommarläger	6/4	Deadline - anmälan till styrelseutbildning 11-13/5
10/3	Lägergruppsmöte	6-8/4	DBU:s årsmöte, Härnösand
10/3	UF Viljans årsmöte, Vänersborg	8-14/4	WFDYS:s världsbarnsläger, Argentina
12/3	Konferens om SPSM:s projekt: Dövas historia och kultur i skolan	14/4	GTU:s årsmöte, Göteborg
14-18/3	Sound becomes Visual - Drama Camp del 2, Frankrike	19-20/4	SDUF:s styrelsemöte, Uppsala
16/3	SDUR:s årsmöte, Stockholm	20-22/4	Ungdomsklubbskonferens, Uppsala
16-17/3	DNUR:s möte, Danmark	27-29/4	Utbildning för SDUF:s lägerledare, Örebro
19/3	Deadline - anmälan till Ungdomsklubbskonferens 20-22/4	4-6/5	Stadskampen, Leksand

Kontakta oss
Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Rissneleden 138, 6 tr
174 57 Sundbyberg

kansli@sduf.se
www.sduf.se
Skype: tidsbokning via e-post

Förbundsordförande
Laith Foad Fathulla
laith@sduf.se

Twitter: @_sduf
Facebook: SDUF - Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Instagram: sduf1966

Stöd oss
SDUF bg. 5759-5647
Swish: 123 218 1477

Bli medlem
www.sduf.se

Häng med på äventyr i sommar!

Vill du få resa bort en vecka i sommar och uppleva något nytt, en ny plats, nya annorlunda aktiviteter och upplevelser eller få nya vänner? Anmäl dig till ett eller flera av sommarens läger! SDUF arrangerar eller skickar deltagare till:

- Barnläger för 6-12 år i Västanviks fhs, Leksand, 24-30 juni
- Spelläger för 13-17 år i Spelens Hus, Malmö, 1-5 augusti
- Nordiskt Juniorsläger för 13-17 år i Finland, 9-15 juli
- EUDY Junior Camp för 13-17 år i Slovakien, 21-29 juli
- Nordiskt Ungdomsläger för 18-30 år i Danmark, 5-11 augusti
- EUDY Youth Camp för 18-30 år i Rumänien, 6-15 juli

Mer information om alla läger, inklusive filmer, finns på SDUF:s Facebook och hemsida! **Deadline för anmälan: 7 mars 2018.**

Sommarjobba som lägerledare!

● Som lägerledare betyder du mycket – du blir en viktig förebild och bidrar till toppläger för döva och hörselskadade barn och ungdomar både i Sverige och utomlands, och får meriter och erfarenheter på köpet. Våra krav är att du är minst 18 år, fullt teckenspråkig, kan delta i vår obligatoriska utbildningshelg 27-29 april i Örebro – och tycker att det är roligt att jobba med barn och ungdomar! Tips – är du 16 år och uppåt kan du söka som praktikant. **Deadline för ansökan på sduf.se – 7 mars 2018.**

GÖR VÅRA QUIZ!

Är det arbetsgivaren som bekostar dina hjälpmedel? Har du rätt att ställa krav på tillgänglighet på arbetsplatsen?

Ta reda på vad du kan om arbetsmarknaden. Gå in på www.viskamed.se och gör våra kunskapsquiz!

 VI SKA MED

Ungdomsklubbskonferens 2018

● I år hamnar Ungdomsklubbskonferensen i Uppsalas Dövas Hus den 20-22 april. Temat blir Dövkultur.

Förutom temat kommer SDUF-styrelsen att som vanligt berätta och uppdatera alla ungdomsklubbar om vad som har hänt hittills sen senaste förbundsstämman samt vad som kommer hända framöver till nästa förbundsstämma i höst. Missa inte chansen att få den senaste aktuella SDUF-informationen och din chans att få ställa frågor och påverka! SDUF:s Valberedning finns också på plats.

SDUF:s projekt BOUJT – Barn- och Ungdomsjour på Teckenspråk – kommer också dit och har workshop och berättar om sin jourverksamhet. Du kanske har funderat på att bli volontär till höst – ta chansen och prata med BOUJT om vad det innebär!

Intresserad? **Anmäl dig via din lokala ungdomsklubb senast 19 mars!**

Turkost fokus i styrelsearbetet

● Är du döv och ung och med i en ungdomsklubbsstyrelse eller liknande? Eller funderar du på att sitta i någon styrelse men vill veta först vad det innebär? Eller vill du få verktyg för att fokusera dig ännu mer i ditt turkosa styrelsearbete och utveckla ungdomsklubben?

Boka in dig till den 11-13 maj 2018 för en helgkurs på Västanviks folkhögskola tillsammans med SDUF om turkost fokus på styrelsearbete för ungdomar! Detta är ett unikt tillfälle, att få fördjupad kunskap om hur man engagerar sig i sin ungdomsklubb – allt på 100% teckenspråk. Du får också tillfälle att träffa andra döva i åldern 15-30 år från hela Sverige, både de som är med i en styrelse eller funderar på det, för diskussioner, idéer och erfarenhetsutbyte. Om kvällarna blir det socialt umgänge – kanske med grill och bad i den ljumma vårsommarvärmen i vackra teckenspråkiga Västanviks folkhögskola? **Deadline för anmälan: 6 april.**

Stadskampen 2018 i Dalarna

Boka in 4-6 maj i din kalender! Då är det nämligen Stads-kampen 2018 med DDU (Dalarnas Dövas Ungdomsklubb) som värd. Tre tävlande från varje ungdomsklubb får åka till vackra Leksand och uppleva en 100% döv/teckenspråkig miljö på Västanviks folkhögskola. För att ens ungdomsklubb ska vinna den åtråvärda Stadskampen-pokalen måste man genomgå tjurridning, lasergame, Escape Room och mycket mer! Kanske också ett dopp i kalla sjön Siljan? Mer information finns i Facebook-evenemanget "Stadskampen 2018"!

Förtydligandet om hörselhjälpmedel

● SDUF vill förtydliga att det går bra att ta med sig hörseltekniska hjälpmedel till SDUF:s aktiviteter och läger – men att allt är på fullt teckenspråk. Förtydligandet finns i sin helhet på både SDUF:s Facebook och hemsida.

Premiär för SDP:s sida i Dövas Tidning

Välkomna till SDP:s sida Seniornytt! Vi hoppas att det ska bli en intressant och givande sida med information om vad SDP arbetar med och andra frågor av intresse för döva pensionärer eller "årsrika" som man numera kallar oss. Ni är alla välkomna att skicka in frågor, kommentarer eller annat ni funderar på. Om de berör många tar vi upp dem på den här sidan, annars svarar vi er direkt.

Vi har många stora frågor, som vi tillsammans måste arbeta med för att situationen för äldre teckenspråkiga döva ska förbättras. Det ska finnas teckenspråkskompetens inom hemtjänst och hos personal på äldreboenden i alla kommuner. Ett långsiktigt arbete, men trägen vinner.

Ett stort önskemål är teckenspråkiga äldrevägledare i alla landsting. Dessa frågor har SDP redan börjat driva tillsammans med SDR enligt beslut på SDR:s kongress. Ett samarbetsavtal diskuterar och kommer att undertecknas inom kort.

Under det gångna året har SDP etablerat kontakt med riksdagsledamoten Barbro Westerholm (L). Barbro har lämnat motioner både till riksdagen och Liberalernas landsmöte angående teckenspråkskompetens i äldreomsorgen för döva. Vi kommer

att fortsätta samarbetet med henne och dessutom etablera fler kontakter med myndigheter och personer som kan vara till hjälp i vårt viktiga arbete.

Tolk-tjänsten är en fråga som angår alla oavsett ålder. SDP hoppas kunna arbeta med denna fråga i Ordförandegruppen där vårt förbund nu är medlem. Ordförandegruppen består av ordförande och vice ordförande från döv-/hörselskadeorganisationerna.

Kontakter med färdtjänst och sjukvård kan ibland vara svåra för den som inte hör i telefon. Vi ska titta närmare på det.

SDP höll sin ordinarie stämma den 1 juni 2017 i Örebro. Då det fanns frågor, som skulle behandlas på SDR:s kongress 15-18 juni, bl.a. medlemshanteringen, genomförde SDP en extrastämma i Jönköping 22 september.

Det ska bli intressant att arbeta med alla viktiga frågor och vi ser fram emot ett givande år.

KERSTIN KJELLBERG, ORDFÖRANDE

Nordiska Dövas Pensionärsträff på Gotland förra sommaren.

Om det gångna året 2017

● FC stängdes och SDP-mappen försvann. Information kommer nu på hemsidan, som vi arbetar med. Under 2017 genomförde SDP ordinarie stämma i Örebro och extrastämma i Jönköping. Verksamhetsplan, budget, nya stadgar och medlemshantering godkändes. Rapport samt protokoll kommer på hemsidan. Samarbetet med SDR påbörjades med gemensamt svar på remissen om Nationell kvalitetsplan för äldreomsorg. Kontakter med riksdagsledamoten Barbro Westerholm och viktiga myndigheter skapades. Årets stora händelse var Nordiska Dövas Pensionärsträff, på Gotland med Thyra och Ingvar som ansvariga. Det blev succé, vilket mail från nöjda deltagare vittnar om. Rapport kommer att finnas på hemsidan.

Medlemshanteringen förändras

● SDR har ändrat sitt medlemshanteringsystem. Följande gäller: du betalar medlemsavgiften till SDR. Av den behåller SDR 60:- och en förbundsavgift på 50:- överförs till SDP. Du blir därmed medlem i närmaste pensionärsförening/-sektion, eller annan förening/-sektion som du själv väljer. Meddela eventuell ändring till din dövförening. Om du av någon anledning inte vill vara medlem i SDP ska även detta meddelas till din dövförening, som då får behålla förbundsavgiften på 50:-. Du får alltså inte tillbaka pengarna. Vi hoppas att ni alla vill vara medlemmar i SDP! Lokala avtal kan skrivas mellan dövförening och pensionärsförening. Systemet har fortfarande en del barnsjukdomar.

Om det nya året 2018

● Nytt år – nya utmaningar! Den uppdaterade hemsidan kommer igång och SDP ska skapa ett Facebook-konto där vi kan mötas. Enligt en motion till stämman undersöker SDP hur landstingen förhåller sig till Förtur till läkare för teckenspråkiga döva, som drabbas av ögonsjukdom. Svaren börjar droppa in. SDP och SDR ska kartlägga äldreboenden för döva. Förhoppningsvis kan det ske i projektform. Tillsammans med Omnitor ska en förstudie om anpassat trygghetslarm genomföras. Kontakter med politiker fortsätter och nya ska etableras. SDP:s Kulturdagar kommer att hållas i Linköping 26-28 juni. Inbjudan och program kommer. I övrigt arbetar vi tillsammans enligt verksamhetsplanen som stämman antog.

Kontakta oss
Sveriges Dövas Pensionärsförbund
www.sdpf.se

Ordförande
Kerstin Kjellberg
k.kjellberg.mo@gmail.com

Vice ordförande
Thyra Lindström
thyra.lindstrom@gmail.com

Ekonomiansvarig
Ingvar Edwall
perik@bahnhof.se

Ledamot
Johnny Slotts
johnny.slotts@gmail.com

Ledamot
Inga-Britt Andersson
ingabrittandersson073@gmail.com

Vad hade hänt om Dövas väl fanns kvar?

Ordet döv har debatterats sedan 1940-talet. Personligen är jag förvånad över att Svenska föreningen för Dövas Väl 1947 valde att byta namn till Hörselfrämjandet (dagens Hörselskadades Riksförbund). Här rådde det hörselnormativa tänkandet. Ordet "döv" ansågs ha en negativ klang och vara olämpligt. 1946 blev en namnkommitté tillsatt. Språkprofessor Erik Wellander föreslog att organisationen skulle heta Hörselfrämjandet istället. Namnet ansågs mer positivt. Men det ironiska var att det var ur en hörselnormativ aspekt. Att främja hörsel var ett sätt att bli sedd eftersom man av samhället förväntades kunna höra. Under riksmötet 1947 beslöts att organisationen ändrade namnet till Hörselfrämjandet. Vad hände sedan? Jo, 1985 kom ett förslag om att Hörselfrämjandet skulle få ett nytt namn: Hörselskadades Riksförbund. En del motsatte sig förslaget eftersom namnet Hörselfrämjandet redan var känt och inarbetat. Men flera ombud pekade på vikten av namnbytet.

Om man tänker efter så har Hörselskadades Riksförbund egentligen varit Sveriges Dövas Riksförbund hela tiden, om man bortser från det medicinska perspektivet. Tänk att det hade sett annorlunda ut i dag, om Dövas väl blivit ett modernt Sveriges Dövas Riksförbund. Det bekymrar mig att hörselnormen varit och fortsätter att genomsyra vårt samhälle. För mig är döv ett vackert ord eftersom det föder språk och kultur. Som döv får man tillgång till ett rikt och visuellt språk, svenskt teckenspråk. Med det får man ett oändligt kulturkapital på köpet och det öppnar många ingångar. Språket gynnar alla med hörselvariationer. Då menar jag alla: normalhörande, vuxendöva, hörselskadade. Det visuella språket ska likställas med talspråket.

Tyvärr blir vi återkommande berövade på vårt språk på grund av okunskap och normen. Ordet döv fortsätter debatteras. Nej tack till det förskönande ordet teckenspråkig! Visserligen kan jag behärska munrörelser och artikulera och avläsa på mitt sätt, och det betyder inte att jag förväntas vara eller är talspråkig/talkunnig. Därför förstår jag inte varför man ska kalla sig teckenspråkig, när samhället och normalhörande överhuvudtaget inte kallar sig talspråkiga. Nej, det är för att de hör och har talad svenska som primärt kommunikationssätt. För att kunna befria oss från det hörselnormativa förtrycket behöver samhället, myndighetsfolket och hörselexperterna först erkänna det positiva med att vara döv och det svenska teckenspråket som vårt primära språk. Låt oss få vara döva och stolta!

ISABEL ENGWALL

#metoo:

Är kvinnliga tolkanvändare inte värda mer?

I höstas bildades den globala rörelsen #MeToo. Det är en rörelse som vittnar om kvinnor som blivit utsatta för övergrepp av män och hur manliga chefer i maktposition förringar övergreppen, samt förlöjligar dem som vågar anmäla.

En döv kvinna har i ett klagomål till PaN beskrivit hur hon blivit hotad, attackerad och förföljd av en manlig tolk. Han har genomfört en tolkning mot hennes uttryckliga vilja. Han har brutit mot tystnadsplikten och alla de regler om god tolksed som alla tolkar på tolkcentralen måste följa. Han har spridit falska rykten om henne för tolkcentralens personal och andra. Han har sedan fortsatt att kontakta kvinnan via mail trots att han inte får det.

Det svar som Hälso- och sjukvårdens manliga chef har till patientnämnden och kvinnan är att han inte tycker han behöver svara på klagomålet. Sedan skriver han lite nedlåtande att han hoppas kunna undvika fler "besvärigheter" i framtiden.

Jag kan bara konstatera att det är på grund av män som dessa som rörelser som #MeToo har uppstått då jag chockat konstaterar att sjukvården beskriver attack, hot, förföljelse, förtal, brott mot tystnadsplikten, brott mot tolkcentralens regler som "besvärigheter".

Är vi inte värda mer? Har inte vi samma rätt till integritet och säkerhet i vården som hörande personer? Jag uppmanar därför till öppen diskussion bland döva och hörselskadade där vi alla säger ifrån. Genom att berätta vad vi blivit utsatta för kan vi bli synliga! Tillsammans är vi starka, tillsammans kan vi göra underverk!

IRENE KIMANIUS

DT har varit i kontakt med den ansvariga chefen vid Stockholms läns landsting, som avböjt att bemöta insändaren.

Tack för alla gratulationer

Tack för alla gratulationshälsningar i samband med min 80-årsdag på annandag jul.

Hoppas 2018 blir ett bra år för er alla!

ULLA-BELL THORIN

LÄSTIPS: DT har gjort ett porträtt av Ulla-Bell Thorin med anledning av hennes 80-årsdag i nummer 6 2017.

Härlig marknad i Jokkmokk

Ett Facebook-inlägg i början av februari 2017 ledde till resan till Jokkmokk, där 27 döva och teckenspråkiga från hela Sverige deltog. Jokkmokks Marknad är en vintermarknad som hålls första torsdag till lördag i februari varje år. 2018 är den 413:e marknaden i ordningen. Den lockar tiotusentals besökare från hela världen.

Helgens program var fullspäckat och som deltagarna på olika sätt var med. Guidad visning på Ättje, Svenskt Fjäll- och Samemuseum, fikastund i kåta, hundspann, utställning och mängder av andra upplevelser som samisk mat och kultur. Under lördagen fick vi följa den traditionella renraiden genom marknadsområdet som leds av en samefamilj, det klassiska fartfyllda renracet på en sjö. Några ord från deltagare om helgen; "Fantastisk", "Oförglömlig", "Kyla", "Upplevelse för livet".

JOKKMOKK-GRUPPEN

Insändare skickas till redaktionen@dovastidning.se eller postas till: **Dövas Tidning, Rissneleden 138, 6 tr, 174 57 Sundbyberg.** Du får gärna publicera insändare under signatur. Men bifoga alltid namn och adress till redaktionen (som har tystnadsplikt). Vi förbehåller oss rätten att korta och redigera insändare. Korta texter vinner fler läsare!

Sagan om den luktlösa Signe Lang

Det var en gång en äldre dam vid namn Signe Lang bodde i en liten stuga i Hörebrygga. På byns största kulle fanns ett slott byggt av sten i vilket den onde fursten av Bananflugorna höll till.

I Hörebrygga fanns det två grupper: De luktlösa och Bananflugornas vänner. För 180 år sedan tog fursten över byn. Sedan dess hade grupperna sorgligt nog varit i konflikt med varandra. Det var tuffa strider i form av bananpajkastningar och fällor med bananskal. Signe tillhörde De luktlösa och hon föddes utan något luktsinne. Signe såg inte det som ett hinder, utan enbart fördelar att inte kunna dofta fis eller ruttna bananer. Det bästa Signe visste var att äta semlor med sin bästa vän Görel Skåda och att köra regelbundna testexplosioner i sitt labb, något byn fick stå ut med.

Fursten hade aldrig tyckt om De luktlösa för de saknade luktsinnet. Dessutom duschade De luktlösa sällan och odören från byn spred sig ända in i slottet. Fursten hade i årtal försökt få bort dem från byn utan resultat. Ibland drabbades Bananflugornas Vänner av sjukdomar, till furstens förtvivlan, som gjorde dem luktlösa. Efter många år hade furstens forskargrupp Gökeboet lyckats skapa ett mirakel-implantat som kallades Odor implantat (OI). Folk med OI blev sniffare! För 15 år sedan fick Görel ett OI inopererat. Signe hade inget emot det eftersom hon respekterade Görels val. Det förändrade inte personligheten hos bästa vännen. Dock gjorde den svåra mångåriga konflikten i byn att de blev tvungna att hålla sin vänskap hemlig för att inte bli straffade av fursten.

Efter ett attentat, som utfördes av ett par medlemmar ur De luktlösa mot flera av furstens bananodlingar, fick fursten nog! Han kallade alla till torgmöte. På torget fanns det två sektioner med en hög bananvägg som skilde dem åt. En för De luktlösa och en för dem med OI och Bananflugornas vänner. Signe och

Görel, som var nyfikna på vad fursten hade att säga, stod åtskilda på torget. Efter mötet var De luktlösa och Görel så upprörda att de nästan kokade över. Fursten meddelade ett utvisningsbeslut av De luktlösa som gällde från och med nu. De måste lämna Hörebrygga inom tre dagar och de som vägrade skulle bli tvångutvisade av de fruktansvärda bananflugsoldaterna.

Signe bestämde sig för att stanna kvar oavsett om hon fick armén efter sig eller inte. Rädd var hon absolut inte! Dessutom hade hon ett hemligt vapen från labbet. Det var en häxbrygd av diskmedel, vinäger och mosade bananer. De luktlösa som var rädda lämnade Hörebrygga en efter en. Den tredje dagen var hundratals luktlösa kvar i byn. Som väntat kom ilska bananflugor svärmande mot Signes stuga. Dock blev besöket kortvarigt och misslyckat. Inom några sekunder föll de ner i tunnan med blandningen. Signe och Görel skyndade sig ut på en fönsterknackningsrunda, för att sprida kunskap om livet utan luktsinne. Deras budskap var att man gott kunde vara vänner oavsett om man hade luktsinne eller inte. Signe och Görel var levande bevis!

När folket i Hörebrygga hade fått kunskap om hur De luktlösa levde gick byn och slottsfolket mot fursten. Bananskal med lim lades ut runtom slottet så att fursten inte kunde ta sin dagliga promenad utan att halka omkull. Efter några dagar kapitulerade fursten och gick med på folkets krav om att ta lektioner i hur det var att leva utan luktsinne. Fursten fick gå i en månad med en klädnypa på näsan. Det var inte så svårt alls, insåg fursten av Bananflugorna.

SARAH REMGREN avskyr bananflugor även om hon inte alltid ser dem och längtar till ljusare tider. Den här krönikan finns också på teckenspråk på dovastidning.se.

Sommarjobb i Leksand – Västansviks folkhögskola

söker teckenspråklärare och barnledare till sommarens kurser v. 30, 31 och 32

Skicka ansökan med CV till: info@vastanviksfhs.se före 15/3

Teckenspråkig studiemiljö i Leksand

 Västansviks
folkhögskola

Dövrörelsens smultronställen

Planerar du en semestertripp med familj eller vänner? Eller behöver du övernattning vid besök i någon av dessa orter?

Passa på att bo på någon av dessa fritidsanläggningar! De finns från Hässleholm i söder till Alnö, utanför Sundsvall, i norr. Här finns kontaktuppgifter för anläggningarna.

Carlstorp (*Kalmar Läns Dövas Förening*)

Information och bokning

Åke Lundberg, sms 070-267 45 95 / e-post: ake-lundberg@live.se
Carlstorp, sms 073-835 05 19 / e-post: carlstorp62@gmail.com

Gästhem Västankvik (*Carlborgsons gård, Västankviks folkhögskola*)

Information och bokning

e-post: info@vastankviksfhs.se
webbplats: www.vastankviksfhs.se

Sjöstranden (*Dövas Förening "Göingen" i Hässleholm*)

Information och bokning

Ulla Wittesjö, sms 073-326 72 32

Slädaviken (*Medelpads Dövas Förening*)

Information och bokning

sms 072-201 71 81
e-post: mdf.slada@gmail.com

Solhem (*Göteborgs Dövas Förening*)

Information och bokning

tal/sms 076-165 08 28 / e-post: bokning.solhem@gmail.com
webbplats: www.solhembjorko.se

För mer information, gå till www.sdr.org/fritidsanlaggning

Ge dig själv nya möjligheter!

**Gratis
prova-på kurs
vecka 11**

Utbildningar för döva/hörselskadade och personer med dövblindhet:

- Allmän kurs med möjlighet till högskolebehörighet
- Allmän kurs med hälsoprofil/friluftsliv
- Allmän kurs, svenska och teckenspråk för nyanlända
- Allmän kurs för personer med dövblindhet
- Teckenspråkläroarutbildning
- Svenska för invandrare/Teckenspråk för invandrare, Sfi/Tfi i både Leksand och Stockholm. Skolan är godkänd av Skolinspektionen att utfärda betyg i Sfi.
- Teckenspråkslinje
- Globalt arbete i Nepal
- Korta kurser utifrån behov och önskemål

Utbildningar till hörande:

- Teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildning
- Teckenspråkslinje
- Korta kurser i teckenspråk

Uppdragsutbildningar/samverkanskurser:

- TUFF-teckenspråksutbildning för föräldrar till döva barn
- Mottagningsenhet för döva/hörselskadade asylsökande på uppdrag av Migrationsverket
- Korta kurser utifrån beställarens önskemål

Varmt välkommen!

Anmälan och information: www.vastanviksfhs.se • Tel: 0247-641 30, 03 • E-post: kurs@vastanviksfhs.se
Bildtel: vastanvik@ectalk.se • [f](#) [i](#) Västanviks folkhögskola

Teckenspråkig studiemiljö i Leksand